AYDEDE

No. 93 — 114
CUMARTESİ 16 TEMMUZ 1949
FİYATI 25 Kuruş

Cumartesi Günleri Çıkar Bitaraf Siyasi Hossohbet Gazete
İdarehane: Cağaloğlu Türbedar So. No. 18 AKÇA Matbaası
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesisi tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 8

— Ramazanların tadı kalmadı artık!
— Elbette, açda hergün ramazan!..

ŞU, ACAİP DÜNYA

KUMARHANE AÇAN BİR DEVLET DAHA

Sen-Maren devleti mali bir kriz geçirmektedir. Zira pulları eskisi kadar satılmamaktadır. Ayrıca 900 milyon liret harb tazminatı vermesi lâzımgeliyor. İtalya ise gümrük iradı olarak bu küçük devlete 1948 yılında 90 milyon verecekti. Borcunu halâ ödememişti.

İşte Sen-Maren maliye nazırını bir kumarhane açmak zorunda bırakan, bu zor durumdur

— Rulet bizi kurtarır!

Yakında memleketin Büyük Meclisi bir kanun çıkaracak, o suretle dünya kumar gazinolarına bir yenisi daha katılacaktır. Sen-Maren kumarhanesinin çok rağbet görmesi ve devleti mali buhrandan kurtaracağı tahmin olunuyor.

DONUNU SATIP GEÇİNENLER

Bütün Avrupa mal ihraç edebilmek ve döviz temin edebilmek için her türlü çareye baş vuruyor. Her memleket, ayni ıztırabı çektiği ve ayni illetle malûl olduğu için, iş içinden çıkılmaz bir hâl almış.

Halbuki geçen harbin sonunda iş böyle miydi ya? Ne döviz tahdidi vardı, ne de para kontrolü... İstediğin diyardan, istediğin kadar ve istediğin cinsten para çıkarabilirdin.

Geçen harpten mağlûp çıkan Macaristan süratle kalkınmak arzusile, bütün dilber dilrüba kızlarını artist yapmış ve dünyanın dört bir köşesindeki barlara salmış. Bu âhu gözlü, peri misali işvebazlar nice gönüller yakmış, tırtıkladıkları mangırları ana vatanlarına yollamışlardı.

Fakat, gel gelelim bu günkü durum tamamile başka. Bütün milletler her türlü para çıkışını kontrol altına aldığından, normal ticaret yollarile geçinmekten başka çıkar yol yok.

Nitekim, Fransa ihtiyacı olan bazı maden cevherlerini ve hububatı temin için Ruslarla bir anlaşmaya. Bütün bunları elde etmek için ne ihtiyaç edecekmiş biliyor musunuz? Mavili, penbeli, sarılı kadın donları!.

AGAÇ KAKAN OLMALI

Bay Tuğrul bir hayli iri ve gagamsı burunlu bir adamdır.

Geçenlerde bir mecliste ötede beriden konuşulurken biri,

— Tuğrul'un mânâsı nedir? diye sordu

Koca burunlu adam,

— Tuğrul, eski Türklerce mukaddes bir kuştur ki... diye ukalaca bir konuşmaya başlarken, hazır cevaplığile nam salmış olan Bayan Sabahat atıldı:

— Her halde, ağaç kakan olacak! diye bağırdı.

GÖNÜLLER FÂTİHİ LİLİ MARLEN ŞARKISI

Harp yılları içinde, bütün Avrupa radyo istasyonlarının her gün, her gece, her saat tekrarladığı bir Lili Marlen şarkısı vardı. Bütün dillere destan olan, gönüller fâtihi bu yanık türkünün uzun bir macerası vardır.

Lal Anderson isimli bir Alman şarkıcı kadın 1938 yılında Lili Marlen adını verdiği bir şarkı besteler; fakat, pek çok san'atkârın başına geldiği gibi, bütün tabirler tarafından ters yüz edilir.

Aradan bir yıl geçipte İkinci Dünya Harbi başlayınca, Nazi aleyhtarı faaliyetlerinden ötürü, Gestapo Lil Anderson'u bir toplama kampına atar. İngiliz istihbarat servisi bu hâdiseye mal bulmuş mağribi gibi yapışır ve Alman halkına karşı geniş bir propagandaya girişmiş olan bütün İngiliz radyo istasyonları Lili Marlen şarkısını terennüme başlar.

Şeytanlıkta Şeytana papucu ters giydiren Alman propaganda nazırı Göbbels, altta kalmamak için, şarkıcı kadını toplama kampından çıkartır ve bütün Almanyanın en meşhur insanı haline getirir.

Aradan yıllar geçer, harbin son günlerine doğru Alman istasyonları şarkıyı birden bırakırlar. Müttefik ordular Almanyayı işgal ettikleri sırada, Lal Anderson'u bir toplama kampında bulurlar.

Şimdi, duyduğumuza göre, bir zamanlar savaş meydanlarında çarpışan milyonlarca insanın hayal ve ümit kaynağı olan bu yanık şarkının bestekârı bir İsviçreli ile evlenmek üzere imiş...

İKTİSADİ ZORLUGUN SEBEBİ!...

Satışı bir hayli kabarık olan aylık dergilerimizden biri, içinde bulunduğumuz iktisadi zorluklara temas ederek diyor ki. «Türkiyede 20 milyon insan yaşar ve bunların ancak 2 milyonu et yer. Ya hepsi et yese idi, halleri nice olurdu?» Ayni konuyu şeker tereyağ ve bu misullu maddeler için de alarak ayni suali soruyor.

Bize kalırsa, bu neticeye varan sayın dergi, iktisadi zorluklarımızı iki milyon insanın et, şeker, tereyağ yemesinde görüyor. Bu memlekette rahatlığın, saadetin, refahın, ancak yirmi bin kişi dünya nimetlrinden faydalanabildiği zaman başlayacağına mı inanıyorlar dersiniz?

YETMİŞBEŞLİK GENÇ

Yetmişbeş yaşında olduğu ısrarla söylenen artist Mistinguett, geçen sene tayyare ile Kahireye geldiği akşam bir eğlence yerine gitmişti. Yanında da maruf sinema yıldızı Lilian Harvey vardı.

Gece yarısını üç saat geçe Lilian, Mistinguette'in kulağına fısıldadı:

— Beni mazur görün, yoruldum, yatmağa gideceğim. Size de tavsiye ederim, dün geceyi tayyarede geçirdiniz, istirahate ihtiyacınız vardır.

— Benim mi? Kat'iyen! Sabahı burada edeceğim. Dayanıksızlara kapı açık. Güle güle!

MESLEK AŞKI!..

Bizde bâzan yeni bir meslek moda olur, önüne gelen ona sülük eder. Son senelerde en ziyade gözdesi, sigorta prodüktörlüğü oldu.

Kıymetli gençlerimizden Bay (Ş...) bu mesleğe yeni atılmış ve tamamile kendini vermiş bir prodüktördür. Karşısına kim çıkarsa çıksın işi hayat sigortasına döker

Bay (Ş...) geçenlerde bir otomobil kazası geçirir; kendisini baygın bir halde hastahaneye kaldırırlar. Üç gün sonra gözlerini açıpta kendine geldiği zaman, bir sürü hasta bakıcı karşısına dikilir ve teker teker yorganın üstüne para korlar.

(Ş...) şaşkın şaşkın yüzlerine bakar, kadınlardan biri.

— Bayım! der. Koma halinde iken bizleri sigorta etmiştiniz; ilk taksitleri getirdik...

AÇLIK BEYNE VURURSA!..

Pariste Prentan isimli gayetle meşhur bir mağaza vardı. Bir kaç bin tezgâhtar çalışan bu dükkânda yok yoktur. Kuş sütünden tutunda bilmem neye kadar her şey burada mevcuttur. Hani, gidipte davul tozu ile minare gölgesi var mı? diye sorsanız, «Yok!» diyeceklerine kani değilim.

Onu binlerce müşterinin alış veriş ettiği, asansörlerle inip çıktığı, kayan merdivenlerle kattan kata yükseldiği bu muazzam pazarda geçenlerde gayetle garip ve gülünç bir hâdise cereyan etmiş.

Haziranın bunaltıcı bir günü saat üç sularında, iri kıyım, yalabık bir delikanlı ceketi kolunda, göğüs bağrı açık mağazada dolaşıyormuş. Yüzü ve heybeti o kadar güzel, o kadar güzelmiş ki, ne satıcı kızlar, ne de müşteri kadınlar yüzüne bakmaktan kendilerini alamıyorlarmış.

Bir aralık bir levent delikanlı «Yandım Allah!» diye bir feryat koparmış ve bir an içinde çırıl çıplak kalmış. Bağıranın, çağıranın, kahkaha savuranın hini bir paraya!

Ne ise, polisler yetişmişler ve Adem babamızın Prentan mağazasındaki sefiri kebirini yaka paça götürmüşler.

Şikagolu olduğunu ve iki aydır babasından zırnık gelmediği için açlıktan ne halt ettiğini bilmediğini söyleyen bu Amerikalı aleyhine mağaza idaresi bir tazminat dâvası açmış. İddalarına göre, kaçışma ve koğalama sırasında meydana gelen yüzlerce liralık aşırmacadan başka, taşralı erkekler de, tığ gibi bir delikanlıyı çırıl çıplak görmek tehlikesine uğramasınlar diye, karılarını Parise göndermiyorlarmış...

YALANCININ MUMU

Yalancının mumu yatsıya kadar yanar! derler a; bundan daha doğru, aksi isbat edilemez bir söz yoktur. İnsanın adı bir kere yalancıya çıkmasın; doğru söylediğine inandırıncaya kadar, anasından emdiği süt burnundan gelir.

Geçenlerde, İngilterenin «Krazi Gong» isimli komedi trupu yeni bir oyun oynuyormuş. Rol icabı artistler itfai kılığında imişler.

Birinci perdenin ortalarına doğru, heyetin baş artisti oyunu bırakarak sahnenin önüne gelmiş ve,

— Bayanlar, baylar! demiş. Soğukkanlılığınızı kaybetmeden salonu terkedin, tiyatroda yangın çıktı.

Halk, itfai kılığındaki bu aktörün sözlerine kahkahalarla gülmüş.

Artist bu sefer:

— Vallahi, billâhi doğru söylüyorum; diye çırpınınca seyirciler tepine tepine gülmeğe, kasıklarını tuta tuta katılamağa başlamış.

Artist:

— Bre aman! demeğe kalmadan alev her yanı sarmış ve neye uğradığını şaşıran halk birbirini ite kaka salondan kaçışmış.

Neticede iki kişi ölmüş, yedi kişi de yaralanmış.

ACABA NASIL ANLIYABİLİRMİŞ

Bay Ahmet otomobilini methediyordu:

— Öyle yumuşakça kayar ki hissedemezsiniz, öyle sessizdir ki işitemezsiniz, öyle temizdir ki kokusunu duyamazsınız, hızına gelince, gidişini katiyyen göremezsiniz.

Bay Mehmet:

— Affedersiniz ama, araba bu garip şeyin mevcut olduğunu nasıl anlarsınız?

GÖTÜRÜ PAZARLIKLA EVLENME

Japonyada birçok evlendirme büroları ve müesseseleri vardır. Bunlar çiftleri birbirlerile tanıştırır, bütün formaliteleri bitirir, her şeyi, hattâ düğün sofrasını bile hazırlar.

Çoğu, ayda 400—500 izdivaç kaydederler. Fakat bir tanesi 800 evlenmeye kadar iş görür. Tokyo'nun en kibar ve işlek caddesinde binası bulunan bu müessese gizli polis teşkilâtına bile sahiptir; memurları evleneceklerin vaziyet ve karakterleri hakkında gayet doğru malûmat elde ederler; raporlarla direktöre bildirirler.

Hattâ müessesenin kâtipleri isteyenlere aşk mektupları bile yazarlar ve namzetleri birbirlerine ısındırırlar.

Asıl şaşılacak nokta şudur: Müesseseler arasında biri tek fiat üzerine izdivaç temin eder. İsviçre frangı hesapla 400 frank verdinizmi, müessese düğün elbisesi, berber, makiyaj, yemek, fotograf ve köyde 2 gecelik ikamet masraf dahil, ne lâzımsa deruhte eder!

SUDA NAKIŞLAR

ZİRAAT BAKANLIĞININ SEBEP VE HİKMETİ KALDI MI?

Avrupada ekmek buhranı kalmadı.

Mısırda, Suriyede, Lübnanda ekmek meselesi yok. Her yerde başka çeşit buhranlar ve meseleler mevcud amma ekmeğin lafısı geçmiyor. Biz ekmek derdindeyiz. Ziraat memleketi, buğday memleketi Türkiye ekmek darlığı çekiyor. O Türkiye ki, nüfusunun dörtte üçü köylü ve çiftçiden ibarettir.

İnanılır şey değil.

Garp memleketleri ekmeği başka gözle görür; orada yemek esas, ekmek hemen hemen teferruattır; hele patates bulundukça ekmekten vazgeçmek mümkündür.

Yurdumuzda ise asıl olan ekmektir; katık çok defa fer, sayılabilir.

Biz her şeyden önce ekmeği arar, ekmeğe bakar, «eli ekmek tutuyor» der, «ekmeğini kazanıyor mu?» diye sorarız. Ekmek üzerine yemin eder, «yediği ekmek gözüne dizine dursun» gibi beddualara dil uzatırız.

Hattâ, eskiden «İlmihal» sualleri arasında aç kalan bir adamın raftaki ekmeğe yetişmesi için «Kelâmıkadim»e basıp basmayacağı bile geçerdi.

Hele dar ve kıt gelirliler için, halk için, işçi ve köylü için ekmek, en az belâgatli ve kısa tarihi ile «hayat»tır.

Baş gıdamız ekmek olduğuna göre, bütün işlere tercihan baş davamızı ekmek teşkil etmemeli, bir ekmek siyasetimiz bulunmamalı mıdır?

Zaten öteden beri hükûmet ve belediye mekanizmaları et, ekmek, süt ve şeker gibi esaslı dört kalem gıda maddesini bir türlü yoluna sokmak kudretini gösterememiş, daha fenası dördünü de en kötü şekilde idare ederek daimî buhranlara yol açmıştır.

Memleketimizde şeker üzerine bindirilmiştir. Et ne safhalar geçiriyor, görüyoruz. Süt, bir faciadır. Ekmeğe gelince işte önümüzde!

Sonra veremle mücadeleye kalkışıyoruz.

Veremin ekmeğine yağ çalarak!

Halka ekmeğin ve sütün bozuğunu verir, şekerle eti pahalı yedirirsek ne mânası kalır. Sağlık ve Sosyal Bakanlığının, verem mücadelesinin, toprak ofislerinin, ticaret ofislerinin, hayır cemiyetlerinin, hepsinin, hattâ hükûmetlerin?

Elimizdeki ekmeğe bakınca soracağımız geliyor:

— Ziraat Bakanlığının sebep ve hikmeti kaldı mı?

Aydede

UÇAN DAİRELER

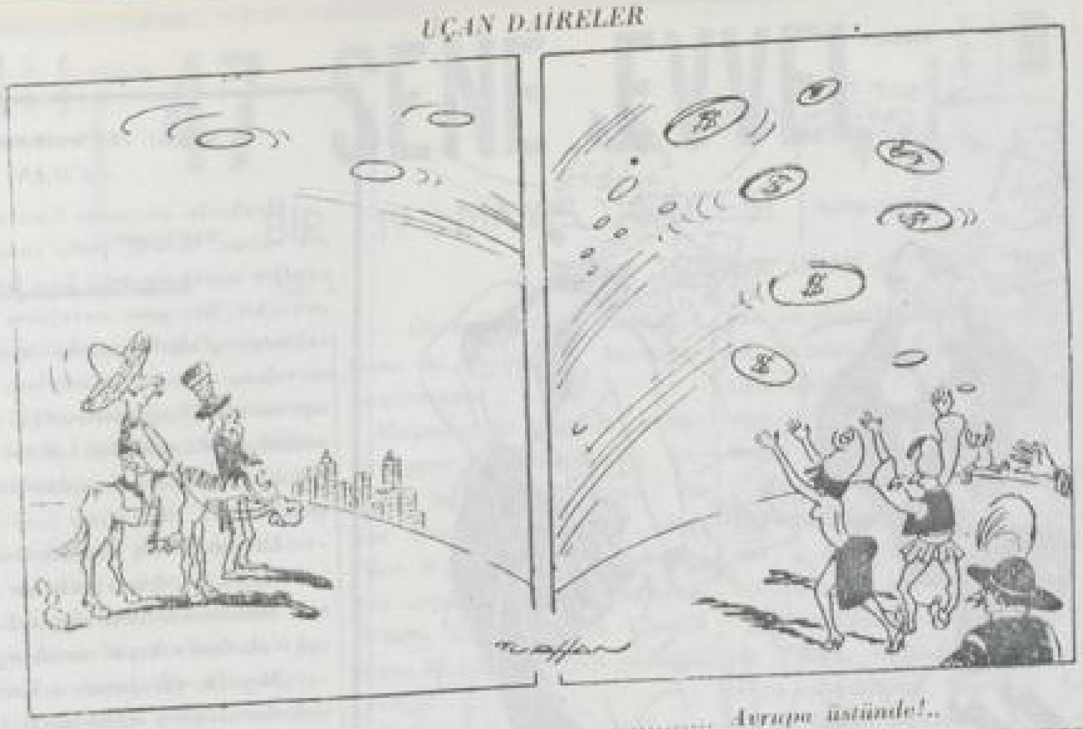

Amerika üstünde!.. .... *Avrupa üstünde!..*

(MAVİ SALON) TABLOSU

Churchill, kendi yaptığı tablolardan birini (Hıristiyan kadınları cemiyeti)ne hediye etmişti. Bu tabloyu 1512 İngiliz lirasına bir Brezilyalı gazete sahibi satın almıştır.

(Mavi salon) ismindeki tablo Sdo-Pado müzesine konacaktır.

MAZUR GÖRMÜŞ

Kasap dükkânında bir kadın kendinden önce gelmiş bir kadını iterek öne geçer; kedisine kırpıntı et alır, sonra ittiği kadına döner:

— Affedersiniz, sizin yerinizi aldım.

— Ziyan yok, efendim... O derece acıkmışsınız ki, mazur gördüm!

Dünyada ne kadar cins hayvan var biliyor musunuz?

İşte 200 senedir tabii ilimler yalnız 4236 canlı hayvan biliyordu. 1930 senesinde bir milyondan fazla hayvan cinsi ayrılmış ve mütalâa edilmiştir.

Bunlardan: denizde yaşayanlardan 125.000 cins şeytan minaresi, sayıyorlar. 125.000 cins kelebek, 70.000 cins omurgalı hayvan, 20.000 balık, 28.000 kuş ki bunlardan 6.000 i öten kuşlardır. Dünyada 19.000 cins örümcek bulunduğunu da biliyor muydunuz? 16.000 cins yen geç v.s. bu rakkamlar. Yeni keşiflerle gün geçtikçe kabarmaktadır.

Bu tanınan hayvanlardan başka 2 milyon cins hayvan'ın daha bilinmediği fikrini bu işle uğraşanlar ısrarla müdafaa ediyorlar.

Dünyada hayat'ın başlamasından beri bulunan ve sonra nesli tükenip kaybolan hayvanlar'ın miktarı 50 milyon'dan da aşağı değildir.

TELEFON BAŞINDA KADIN

Tabiat insana şu her işe yetkin ellerle becerikli parmakları vermeseydi bugün hayvanlarınkinden üstün olan aklımız neye yarardı? Katı tırnaklı oynamaz ellerle doğan bir insan neslinin durmadan açılan feyizli zekâsı rağmına icat ve keşifler yolunda bugünkü dereceye ulaşamıyacağı şüphesizdi.

Nitekim aklı gelişime elverişli olmıyan maymunun sadece hünerli yirmi parmağı da bir medeniyet başarmasına yetmemiştir. Akıl ile ellerin bir mahlûkta birleşmesi, birbirlerini tamamlaması, işlerini kolaylaştırmasiledir ki, gördüğümüz şaşırtıcı marifetler dünyası kurulabildi.

Makineyi kafa düşündü; el vücude getirdi. İlk fabrika eldir, Böyle olmakla beraber otomatik telefon kullanan birçok ellerin beceriksizliğine ve akılların idaresizliğine ne dersiniz?

O ellerle akıllar birlik olup eğer numara bölümünü doğru seçseler ve yayı sonuna dayanmadan bırakmasalar hem binlerce adam rahatsız olmaktan kurtulur, hem de boş yere bir sürü para harcanmasının önü alınırdı.

Bu derece sade bir işi bile beceremiyen akıl ile elin, aynı makineyi düşünen, yapan, işleten eller ve akıllarla münasebeti bana oldukça uzak görünüyor.

Fakat parmaklarının ustalığına güvendiğimiz kadınların erkeklerden çok fazla yanlış numara çevirmeleri sebebi acaba nedir? Şaşacaksınız ama sinemadır: Filimlerde büyük yıldızlar, bildiğiniz ve gördüğünüz gibi, bir yere telefon ederlerken çok kayıtsız tavırlar alırlar, makineyi tırık tırık, çarçabuk, numaralarına bakmadan ve manivelâsına basmadan çevirirler.

Bu, bir cins telefon kullanış seksapelidir; hasbalara yaraşır. Onun yalancı telefon olduğunu ve gerçek hayatta yıldızın da aklını başına devşirerek dikkatli hareket ettiğini unutan bazı bayanlarımız otomatiğin başına geçince, kendilerini telefon eden yıldızlar sanıyorlar ve onun gibi afur tafur yaparak çevirdikleri numaralarla cinleri başımıza üşüştürüyorlar.

Telefon edecek bayanlardan gök kadar uzaktaki yıldızları unutup önlerine bakmalarını ve parmaklarına sahip olmalarını dileriz.

MÜNECCİM

Yolda karşılaştılar.

— Azizim ben müneccim oldum, bak bugün senin ne yediğini söyliyeyim.

— Söyle bakalım.

— Pilâv yemişin bir.

— Peki nereden bildin.

Beriki gülerek:

— Taneleri sakallarında duruyor.

— Yanlışın var azizim ben o pilâvı üç gün evvel yedim.

Erkek — Ne güzel gece! Canım sabaha kadar yerimden kımıldanmak istemiyor!

«Amerikan Karikatürü»

BUGÜNKÜ BAYRAM

Bugün gazeteciler bayramıdır. Bu bayram hürriyet bayramı olduğu için hepimizin bayramıdır. Hayırlı ve daimi olsun.

MUSSOLİNİNİN KIR ATI MEZBAHADA CAN VERDİ

Mussolini'nin bir kır atı vardı, ismi «Fru» idi; gayet uslu, fevkalâde itaatli idi.

Mısır Kralı Fuad, diktatöre hâlis kan iki arap atı hediye etmişti amma gözdesi gene «Fru» idi. Amerikalı bir zenginin yolladığı at da ötekinin yerini alamadı.

Dünyanın en çok fotografı alınmış atı işte bu «Fru»... bütün törenlerde, geçit resimlerinde, faşist nümayişlerinde, her yerde, her vesile ile «Fru»nun önden, arkadan, yandan resimleri alınırdı.

Duçe'nin niyeti bu atı tarihe maletmekti. Onun sırtında İskenderiye'ye girmeği tasarlamıştı. Netekim o maksatla bir gün tayyareye bindirildi. Lâkin hemen gelen yeni bir emirle tekrar indirildi. İtalyan ordusu ters yüzüne Trablus'a ricat ediyordu!

Buna Mussolini çok üzüldü. Kır at üzerinde Mısıra girmek hayâlini yıllarca kafasında taşımıştı.

Artık harb talii dönmüştü. «Fru», diktatörün ahırına çekildi. Daha sonra atın sahibine sürgün ve ölüm yolu görünmüştü.

«Fru» Roma'da kaldı. Zaten faşist rejimi gibi o da 22 yaşına basmış, çökmüştü. Satılığa çıkarıldı. Ne kötü bir akıbet!

Yeni sahibi de ondan kurtulmak istemişti. Amerikalılara ciro etmek arzusu boşa çıktı. Lâkin «Fru» bir bahtiyarlık gördü: bir filmde yer aldı amma ismi artistler arasında zikredilmedi.

Nihayet bir kasap son sahibi oldu. Şu var ki etinden yiyenler hastalandığı için hepsini tedavi altına almak lâzımgeldi.

Ve «Fru»nun tarihi o şekilde kapandı!

DOLAYISIYLA

Doktor — Bayan kocanızın daimi bir istirahate ihtiyacı var. Şu yazdığım uyku ilâçlarını alırsanız,

— Günde kaç tane yutması lâzım?

— Efendim bunlar sizin içindir.

ÖZÜR DİLERİZ

Geçen nüshamızın (Suda nakışlar) sütününda Dil meselesinden bahseden yazıda «teganni etmek» mânasına öz Türkçe «ıyırlamak» kelimesi bir tertip hatası olarak, muharririn aklından geçirmesine imkân bulunmayan mânada yanlış dizilmiş ve basılmıştır. Gazetemizin üslubuna aykırı bu hatadan dolayı özür dileriz.

KONUŞMA:

Lâstik ve Plâstik Bahsinde Hatıralar

— 2 —

İstanbulun lâstik devrindeki çamuru hakkında görmiyenlere bir fikir vermek imkânsızdır. Şu kadarını söyliyeyim: Şayet lâstik giymemiş iseniz hiçbir eve, ayakkaplarınızı çıkarmadan giremezdiniz!

Bugün de sokaklarda sürtmüş ayakkabılarla bir eve girmenin yatak odalarına kadar sokulmanın münasebetsizliği meydandadır.

Akla durgunluk veren icatlar arasında henüz biribirinden hafif, dayanıklı ve zerafetli çifte ayakkabı yapılamamasından, dış kılıfın kapı önünde kolayca bırakıp içeriye tertemiz girilememesinden asrımız fen ve sıhhat adına utanmalıdır!

★

Eskiden yazıyı yalnız kamış kalem ve bezir isi mürekkebiyle yazdığımız için silgi olarak lâstik değil, dilimizi kullanırdık!

Silgi lâstiği ilk defa kurşun kalemlerin ucuna takılmış veya kurşun kalem gibi tahta çubuklar arasına sokulmuş olarak meydana çıktı. O şekildekilerini, bittikçe, yine kurşun kalem gibi yontmak lâzımgelirdi Şimdiki ayrı parça, çıplak lâstik kalıpları ancak kırg seneliktir, hele renklileleri ve irileri pek yenidir. Bir zamanlar «lâstikotin» adında bir kumaş da rağbette idi amma onun lâstikle münasebeti yoktu.

Araba tekerleklerine lâstik konması da Abdülhamidin son yıllarına rastlar. Ondan biraz önce lâstik geçirilmiş tekerleği, bisikletlerde görmüştük. Derken otomobil icat edildi.

İşte lâstiğin değeri, önemi, saltanatı bu tarihten başlar.

Bu tarihten sonra dünyayı iki icat, iki unsur eline aldı, çepeçevrem sardı, vazgeçilmez bir ihtiyaç derecesine vardı: Lâstik ve çimento, yeni medeniyetin özü kauçuk ve betondur; bunlara benzin ve aleminyomu da ekleyiniz XX. asır kuruldu demektir.

Artık elinize ne alırsanız, hangi âlete bakarsanız bir yerinde, muhakkak, bir parçacık olsun kauçuk bulursunuz. En akla gelmez şeyler kauçuktandır: Yapma dış damakları, süngerler, diş fırçaları, hattâ bealit adı altından kap kaçak, elektrik levazımı, neler de neler! Yine hangi tarafa göz atsanız betonla karşılaşırsınız; betondan gemilere kadar

Şu noktayı da unutmayınız: Benzin dahi bulunsa şayet kauçukla beton icat edilmeseydi insanlık âlemi ikinci cihan harbi diye âmansız bir felâketle karşılaşmaz, karşılaşsa da bu derece zarar görmezdi. Betonsuz istihkâm, kauçuksuz uçak olamazdı. Kauçuk, eski Yunan Nasreddin hocası Özeb'inanlattığı dil gibidir, ne faydasına, ne zararına had çizilebilir.

Bana öyle geliyor ki, yarın fen bir adam yaratacaksa bunun eti ve yüreği kauçuktan, kanı benzinden, kemikleri aleminyomdan, beyni radiumdan olacatır... Buna bir de vicdan vermek lâzımgelirse - Tevfik Fikretin sandığı gibi altın veya gümüş değil - Beton kullanacaklardır!

Erkek — Lütfen model bir daha yürüsün; karım karar veremedi!

KANSER TEDAVİSİ HİÇE İNİYOR...

İnsan zekâsının günün birinde her türlü güçlüğü yenerek en korkunç hastalıkları önleyeceğinde kimsenin şüphesi olmasın. Netekim, bundan yüz sene evvel değil, daha dün korkunç, amansız diye telâkki edilen bir sürü illet bugün nezle kadar basit ve hattâ tedavisi çok kolay bir hâl almıştır. Bütün mes'ele insan zekâsına olan inancı, imanı kaybetmemek, onun hayır uğrunda faaliyette bulunmasını temenni etmektir.

Bugün için kanserden daha korkunç, daha insafsız ve çaresiz bir hastalık bilmiyoruz. Bunu düşündükçe dehşetten titremeyen bir kimse olabilir mi? Fakat, şunu derhal söyliyelim ki, dünyada kanser diye bir hastalığın kalmaması eli kulağındadır. Bütün mes'ele insan zekâsına inanmak!..

Yukarıdaki sözleri niçin söylediğimizi, neden bir sürü kehanette bulunduğumuzu izah edelim:

Şimdiye kadar, kanser tedavisinde, gramı milyonlarca lira bahasında olan radyom denilen cevher kullanılır ve şöyle böyle bir netice elde edilirdi. Şimdi, öğrendiğimize göre, tesiri çok daha kuvvetli olan ve aşağı yukarı herkesçe malûm olan atomik iğneler kullanılmak üzere imiş. Kimyevi formülü 59 olan bir maden cevheri, bir kaç haftalık bir müddet bir atom pilinin karşısında tutuluyormuş. Bu muamelenin sonunda mahiyeti değişen bu maden kobalt 60 adını alıyor ve 90 kiloluk kurşun sandıklarda muhafaza ediliyormuş. Doktorlar bu iğneleri kanserli uzuvlara saplıyor ve pek iyi neticeler elde ediyorlarmış.

Bir gramı radyomun milyonlarca lira etmesine mukabil, kobalt 60 ın fiatı altmış dört, altmış beş lira imiş ki, bu da ancak 90 kiloluk kurşun sandığın hediyesi sayılıyormuş. Bu kobalt 60 ın harcı âlem olması gün mes'elesi imiş.

Gördünüz mü? dişimizi sıkarsak beş yüz sene yaşamak işten bile olmayacak; yalnız, bir de şu geçim derdine çare bulabilsek!..

HAŞİŞLİK

İskoçyalı bir dükkâna girdi, küçük bir havlu satınaldı. Dükkâncı sordu:

— Kâğıda sarayım mı?

— Hayır: hemen kullanacağım; fakat siz kâğıtla sicimini içine koyunuz!

—o0o—

OKULDA

Öğretmen — Deniz suyu neden tuzludur?

Çocuk — İçinde çiroz bulunduğu için!

KADINLARIN HAYALLARINI MEYDANA VURAN NESNE!..

Herkesin hayasını üzerinde taşıdığı, sırtına giydiği bir şey vurur. Meselâ, polis romanlarında okuduğumuza göre, caniler üzerlerindeki kan lekelerinden yakayı ele verirler; ayyaşlar, bir gece evvelden ne yaptıklarını gizlemelerine rağmen, yakalarındaki meze lekelerinden foyalarının meydana çıktığını görürler; kırk yıllık nikâhlılarını atlatıp ta gönül eğlendirmeğe giden kartalos zendostlarının omuzlarında görülen bir tel saçtan veya gömleklerine sürünmüş bir parça rujdan ötürü kuyruklarını tava sapına çevrilir...

Velhasıl, üst baş kişinin aynesidir!..

Netekim, Amerikalı bir kadın terzisi uzun yıllar yaptığı incelemelerden sonra bir neticeye varmış: kadın karakterlerini ortaya vuran eşya çorapları imiş.

Meselâ, çorabının arkasındaki dikiş yeni sarkar, gevşek durursa bu intizamsızlığı, sallapatiliği, savruklığu ifade etmekte imiş. Eğer dikişler dışarı doğru kaçıyorsa bu da aksiliğin, nemrutluğun miyarı imiş. Çorap dikişleri içeri bakan kadınların hepsi, bilâistisna allâk ve riyakâr olurlarmış. Çorapların bacaklarda sım sıkı durması ve dikişlerin dim dik, dosdoğru bulunması intizam ve zekânın alâmeti imiş.

Şimdi, bunları sayıp döktükten sonra, kadın okuyucular nasıl hareket edeceklerini bildikleri için fazla bir şey söylemeği lüzumsuz sayıyoruz; fakat, hemcinslerimize de şöyle bir öğüt te bulunmaktan kendimizi alamıyoruz: evlenecek misiniz? Aman çoraba dikkat!..

RADYO SPİKERLERİ BABINDA!..

Aşağı yukarı hepimizin evinde radyo vardır. Kiminiz, akşam üzeri yorgun argın evimize döndüğümüz zaman soyunur dökünür, entarimizi veya pijamamızı sırtımıza geçirip köşe penceresine kurulurüz. Tabiî önümüze rakı tepsimiz gelince parmaklarımızı uzatır radyomun düğmesini çeviririz. Oh! Kekâh!.. Radyonun fasıl heyeti icrayı ahenk ederken kafa çekmeğe doyulur mu? Fakat, bu zevk ve sürur uzun sürmez, o malûm şahıs «Aziz dinleyiciler günün...» tekerlemesile söze başladığı zaman keyfimiz kaçar ve bir parmak darbesile çenesini...cağızın Efesi ağzına tıkarız...

İçimizde genç olup ta, hani işkembeci kazanı gibi fokur fokur kaynayanlar cazı ile meşhur olan istasyonları açar, birbirlerinin kolları arasında kıvıra kıvıra dans ederler.

Radyo sözcülüğü, spikerliği çok nankör bir meslektir. Konuşma saatiniz gelipte ağzınızı açtığınız zaman, hemen hemen her yerde susturulur ve en hafifinden «kes şu herifin sesini!» şeklinde anılırsınız. Tabiî her eve ve her semte göre lâkıbınızın gittikçe kibarlaşacağını, asilleşeceğini söylemeğe hâcet yok!...

Kendisinin halk tarafından ve gözle görüldüğünü gayet iyi takdir eden Amerikalı bir spiker meraka düşmüş, kendisini kaç kişinin dinlediğini öğrenmek istemiş.

Minnesota şehri radyosunun sözcüsü olan bu adam gözlerini ölçmek için şöyle bir çareye baş vurmuş: her günkü programının tam orta yerinde «Aziz dinleyiciler! demiş. Şimdi haber aldığımıza göre, şehrin hayvanat bahçesinden şu kadar arslan, bu kadar kaplan kaçmış bulunuyor. Şehirde başı boş dolaşan bu canavarlardan kendinizi koruyun!»

Bu sözler şehirde panik doğurmuş: dükkânını tezgâhını kapayıp ta evine sığınan mı, otomobiline atladığı gibi şehirden kaçan mı, korkudan çocuğunu düşüren mi? Ne isterseniz hepsi mevcut!...

Bu adamcağız bu deneme neticesinde hakikî bir spiker olduğunu anlamış! Anlamış amma polis de yakasına yapışmış! Halkı, telâşa düşürdüğü için altı ay hapse ve bilmem ne kadar para cezasına mahkûm olmuş!...

Bizim şu saatin, bu saatin ve daha bilmem ne saatinin sözcüleri de böyle tecrübelere girişseler ne netice alırlar dersiniz? Bana kalırsa kimsenin ruhu bile duymaz!... *T. T.*

Bankamızın

1. çalışma sahası genişledikçe,

2. müşterilerimizin sayısı arttıkça

İkramiyelerimizin

sayısı ve değeri de yükseliyor.

1950 ikramiye plânı bu esaslara göre hazırlanıyor.

Yapı ve Kredi Bankası

47 SENE EVVEL

BİR 19 MAYIS GECESİ!

No: 1

Yazan: *SERMET MUHTAR ALUS*

Gençliğinde ele avuca sığmayan, seyir ve eğlenti yerlerinden eksik olmayan, arkadaşları arasında Tosun lâkabını bile alan bir eski tanıdık, vaktile bir 19 Ağustos gecesinde, yani Sultan Hamidin tahta çıkışı yıldönümünde başından geçeni bana anlatmış, söylediklerini not etmiştim. Hayli tuhaf ve meraklı olan bu macerasını aynen size nakleyliyeceğim.

Şurasını hatırlatmayı da unutmayalım: Eskiden Tosun diye nam almışlarda kabadayılık, sille, nıuşta, söğüt yaprağı, saldırma cilveleri parlaydı. İstanbulun her bucağında boru öttüren Onikiler. Eyüplü Kel Eşref, Salan Rıza; daha sonrakilerden İstinyeli Salih, Aksaraylı Ata, Çerkes Hurşid, Kasımpaşalı Arap Bilâl, Galatalı Arap Reyhan gibi vurduğu vurduk kestiği kestiklere bol keseden Tosun derlerdi.

Bizim Tosun bu makule sayılı fırtınalardan değildir. Ömründe kimseye yan bakmamış, öf dedirtmemiş belki tavuk bile kesmemiş. Bununla beraber gayet merd gözü pek, bileğine kuvvetli bir erkek olduğunu herkese tasdik ettirmiş.

Semtlilik dolayısile çocukluğumdan beri kendisini tanırım. Zaten onu kim tanımaz ki; Kavaklaradan Küçükçekmeceye, Pendikten Ramiye kadar ekseri paşalar, beyler, bıçkın omuzdaşlar, meşhur yosmalar, birahane garsonları meyhane miçoları onu hep bilirlerdi.

Bugün seksenini aştığı halde hâlâ sapasağlam, dinç, neşesi yerinde maşallah!.

— Böyle turp gibi olmanın bir tek ilâcı vardır, diyip durur. Macunu, tasanın onbeşi macunu. Sıkılınca, dara gelince bocalayınca parmak parmak o macunu yiyebilirsin tesirini gördün gitti. Dünyaya metelik vermez rahat eder, benim gibi demirden kavi olursun.

Bu kafada adamların evveliyatı, istibdad devrindeki vaziyetleri karanlık ve karışıktır. Çoğu Yıldızda mabeyinci, Esvapçı, Kilerci, Seccadeci kabilinden falan filâna; yaveri hususi Çerkes Mehmet Paşaya sığınmış, çapkınlık ve hovardalığı azıtmışlardır.

Bizim eski kurt bunlardan değildir; oldum olasıya terbiyesi yolunda sözü sohbeti yerinde efendiden kişidir. Rütbece miralaylığa - şimdiki albaylığa muadil - Saniyer sınıf mütemayizi payesine ulaşmış, yüksek zevatın konaklarına girip çıkmış, içki meclislerinde bulunmuş ehli dillerden olmakla beraber hiç bir vechile lekelenmemiştir.

47 yıl evvelki menkıbesini anlatmağa şöyle girişmişti:

1318 Rumi Ağustosunun 19 u idi. Abdülhamidin cülus donanması, fazla olarak 25 inci senei devriyesi. İstanbulun her tarafında günlerdir hazırlık devam ediyor. Hünkâra hulus çakmak, yaranmak isteyenlerin hepsi kolları, paçaları sıvamış. Yevmi gazeteler pohpohlu manzumeler, methiyeler, ömür ve âfiyeti şehinşahiye dualarla; haftalık mecmualar cicili bicili çerçeveler çinde (Asar ve Tesisatı Hamidiye) ye dair caf caflı yazılar ve resimlerle dopdolu. Tâbiler, ilk sahifeleri kalın harflerle matbu namı hümayuna ithaf edilmiş kitaplar neşrindeler.

Herkes şehri âyin yarışına iştirakte; kalburun üstüne gelenler her zamankinden kat kat fazla faaliyette. Konaklarının, köşklerinin, yalılarının önüne, bahçesine ahşap takları. (Padişahım çok yaşa) levhalarını. Osmani ve Mecidî nişanlarının renk renk kandillerle bezenmiş timsallerini, sıra sıra fener asılı tahta havaleleri kurdurmuşlar.

O gece icrayi ahenk edecek ince saz. orkestra takımları peylenmiş; (elabı narin) yani havai fişekleri, çarkı felekler, püskürmeler, çanak mehtapları Kırkağaç fişekhanesinden arabalarla taşınıp tınaslar gibi yığılmış.

Orta tabaka evlerinin duvar'larında, pencere saçaklarında boydan boya fener; kapılarında çıngır çıngır bayrak, taflan ve defne yapraklarından süsler. Daha aşağı tabakaların, kalemde mümeyyiz, kâtip, mukayyit misillû yufkacılıların cumbasında 15 - 20 fener, fasulye sırığına takılı bayrak, gaz sandığına mıhlı Armai Osmani veya Tuğrayı şehriyari.

İkindi yaklaşımı, donanma yapanların gözü sokakta; çoluk çocuk ceride muhbirlerini beklemede.

Aylardır kalıp yüzü görmemiş, buruşuk fesinin altında yazma mendil, tıraşı bir parmak, kan ter içinde, lâstik yakalıklı, şahrem şahrem kıravatlı, soluk setreli, tepeden tırnağa toz toprağa mülemma bir kıranta karşıdan gözükür,

— Gazeteci geliyor! diye koşan koşana.

Adamcağız, merhaba demeden boyun büker:

— Ölmüşlerinizin canı için bana iki yutum su, hararetyanıyorum.

Maşraba ile bardak yetiştiriliyor. Muhbir efendi çömelip üç bardak suyu dikçer. Sunulan sigarayı, pişirilen kahveyi içer. Artık sökül avaidi; ertesi sabahki İkdam, Sabah, veya Tercümanı Hakikatte okuyaptığın şenliği.

Yalın kat keseli zibidi memurların verdiği avait iki çekrekti; gazetede donanma havadislerinin nihayetlerine kısaca girerdi. Mesela,

«Defteri Hakani Nezareti Cedavili atika mümeyyizanından rifatlu... beyin Üsküdarda İnadiyedeki hanesi şanı ubudiyete lâyık ve emsaline faik surette tenvir edilmiştir» gibi,

Mecidiyeyi gözden çıkaran daha üst kademelilerinki gazeteye şu şekilde konurdu:

«Rüsumat Emaneti Mektubi kalemi Müdürü Saadetlu ... beyefendinin Kadı karyesinde Söğütlü çeşmede kâin konağı cabeca rayatı zaferâbat ve yüzlerce kanadil ve fevanis ile donatılmış, züvvarı kiram sigaralar, limonatalarla izaz edilerek lâzimei şükür ve mahmedet ve tehtiyet ifa kılınmıştır.»

Ekâbir, iki mecidiyeden aşağıya kurtulamazlar, bunu araya kaynatanlar da bulunur. müşarünileyhlerin hatır ve mevkilerine göre daha ne tumturaklı hamlelerde ilâve edilirdi. «Mükemmel ince sazla 24 kişilik orkestra takımının tâ besabah ehviyei lâtife terennüm eylediği; züvarı muhtaremeye buzlu şerbetle, dondurmalar, şekerlemeler ikram buyurulduğu vesaire...»

O devirde İstanbulda iki donanma olurdu. Biri bu 19 Ağustosdaki; ikincisi Arabi ayı takip eden hünkârın velâdetine rastlayan 16 şövvaldeki.

O geceler halk sözüm ona serbestleşir, cendereden az buçuk kurtulur, kadın erkek sokaklara dökülür. ortalığı adam almazdı. Cülus donanması öbüründen üstün tutulduğu, daha doğrusu daima yaza, ötekinin o sıralar kışa tesadüf ettiği için herkes sabaha kadar sere serpe gezer, tozardı.

★

Dediğim gibi, o gün Ağustosun on dokuzuydu. Devair atıl. Sabahleyin erkenden kalktım. Kahvem dizimin dibinde sigarayı tellendirirken düşünmege başladım.

Akşam ne canibe gitsem? En eğlenilecek, gönül avutacak, açık söyliyeyim, yer melâikeleri en bol yer neresi?

Koyu kodamanların mekânı Yıldız, Nişantaşı, Teşvikiye cihetlerine, büyük sözüme tevbe, adımımı atmam Şehzade ve Sultan saraylarının bulunduğu Beşiktaş, Ortaköy, Kuruçeşmeye bakeza. Bir kaç sene evvel her nasılsa bir kere oraları boylamış, bin pişman olmuştum. Rençper, ırgad, kayıkçı, mavnacı güruhunun, mahalle karılarının, mezarlık bülbüllerinin arasından sıyrılıncaya kadar aklı karayı seçmiştim.

Serasker Zaferi Peykerin, İkinci fırka kumandanının, Kâtibi sani Arap İzzetin kâşanelerinde eflâke ser çekmiş duvarlar, bahçelerinde saz, muzika var amma Arnavut kapıcılardan haddin varsa içeri sokul.

Beyoğlu, Pangaltı, Şişli tarafları donanma gecelerinde pek tatsız, tutsuzlaşırdı. Bizim Bayezid havalisine gelince Serasker kapısı meydanında askerî bando eksik olmaz. lâkin orada da civarın aşçı, uşak, arabacı kahvelerini dolduran işsiz güçsüz ayak takımı; Gümrüğün, Unkapanının hamal camalı; medrese yobazarı. Sultan Bayezidin duduları, Yaklaşabilenin, 40 kişilik bandonun çaldığı (Cezayir), (İzmir). (Selânik ıslâhhane) marşlarını dinleyenin alnını karışla.

Bakırcılardaki Çifte saraylarının, İrgad pazarındaki Sultan sarayının kapıları maşaallah. Bir alay harem ağası önüne gelene yapıştırıyor kırbacı,

Acaba Boğaziçine mi uzansam? diyorum fakat yine hep gördüklerim, bildiklerim. Sırası gelmişken, Boğazın o zamanki belli başlı donanmacılarını sayıvereyim:

Beylerbeyinde, esbak Hıdiv İsmail Paşanın kızı Prenses Fatma Hanım dağları, tepeleri bile donatırdı. Alaturka ince sazlar, alafranga orkestralar, seyircilere ikramı izzet; gel gelelim dil bir karış dışarıda, o dimdik yokuşa tırmanmak lâzım,

Kandillide, şimdi kız lisesi olan Cemile sultan sarayında bir dudağı yerde bir dudağı gökte hadım ağaları kaynar. Yaklaşana fil kuyruğu kırbaçları basarlar. Çubukluda Mısır hıdivi Abbas Hilmi Paşanın kasrı henüz yapılmıştı. Elektriklerle pırıl pırıl parlar, uzaktan temaşa edilir, kapıları kapalı, arkasında yasakçılar, koruya ayak basılmaz.

Anadolu yakasının buradan ötesinde, Paşabahçede, Beykozda görülecek, avunulacak ehemmiyetli bir şenlik yoktu.

Atlayalım Rumeli kıyısına ve yine aşağıdan başlayalım:

Defterdar burnundan Arnavutköyüne kadar, bildiğimiz Güllü çörek sultanların, şehzadelerin sahil sarayları. Bir kurşun menzili uzağından geçmezsen esmayı üzerine sıçratırsın. Ortaköydeki Kilerci başının, asdıkayı şehriyariden Kadri Beyin; Kuruçeşmede Şehislâmın, Adliye Nazırının, Dahiliye Nazırının, Maliyeci Arif Beyin şenlikleri resmimi resmi.

Bebek koyunda oturan, Mısır Hıdivinin annesi Valde Paşa ötedenberi Boğaziçinin en şahane donanmasını yapardı. Göre göre gına gelmişti,

Bütün Boğaziçini gözümün önünden geçiriyor, beni tatmin edecek tarafını bulamıyorum. Gidilecek yer Kadıköy semtiydi, Gerçi ardullah vâsia. Kadınlarla erkeklerin birbirine karıştığı en serbest, en civcivli taraf orası. Nasipte varsa bir düşeşe konmak, eli yüzü düzgün bir ev tavuğu yakalamak ta mümkün. *(Devamı var)*

— Zarar yok; ben yaya giderim. Hem geleceğinizi de haber vermiş olurum!..

— *Soğuk harbi ve sinir harbini Demokratlar kazanıyor!..*
Stalin — Ziyanı yok yoldaş!. Zamanı da biz kazanıyoruz!..

FIRTINA

Kara seyahatlerinin beygirlerle, arabalarla yapıldığı devirlerde han, otel odalarının duvarlarında şu tekerlemeye çokça raslardık:

«*Bunu yazan bir muhalifrûzigâr; kendi gitti, ismi kaldı yâdigâr.*»

Son zamanlarda bizim memlekette de muhalif midir, muvafık mıdır, anlıyamadığımız bir acayip râzgâr esti, devlet dairelerinde sert bir yaprak dökümü fırtınası kopardı.

Bu hengâmede idare teşkilâtının yüksek basamaklarından nice zatlar rüzgâra kapıldılar, kendileri gittiler amma isimlerini yâdigâr olarak bıraktılar mı, pek. iyi bilmiyorum.

Gerçi benim için hava hoş giden ağam, gelen paşam. Şu fâni dünya bir misafirhanedir. Bizden evvel neler gelmiş, neler gitmiş. Bizim ardımız sıra da neler gelecek, neler gidecek!.

Devlet memuriyeti de o büyük misafirhanenin içinde bir küçük misafirhanedir, onun konuklarının oturacakları müddet de bellidir; gününü dolduran abasını kebesini toplayıp yuvasının yolunu tutar.

Fakat bu seferki gidiş manzarası tam bir fırtına savurmasını andırıyor.

Rüzgârın istikametini kestiremiyorum. Ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmem amma bunun adına «Seçim Fırtınası» diyenler de var.

Dostlar başından ırak olsun, pek sert bir fırtına, doğrusu.

Sağlam bir çok gövdeleri bile yerinden söktü.

Bu dünya böyledir işte. Devlet kuşuna hiç güvenilmez, uçuverir, ellerini böğründe bırakır insanın.

«Beylik çeşmeden su içme!» diyen atalarımız boşuna lâf etmemişler.

Altmış yaşını dolduranlarla memuriyet hayatında otuz seneyi ikmal edenler emekliye ayrılıyorlar. Bunu anladık, fakat işin içine bir de: «işe yaramıyanlar» lâkırdısı karışıyor. Memuriyette işe yaramıyanlar da mecburî tekaüde tâbi tutulacaklarmış.

Pek alâ amma bu vatandaşlar işe yaramazlarmış da iş başına nasıl geçmişler ve şimdiye kadar o vazifelerde nasıl tutunup kalmışlar?

Bu çapraşık işlerimize akıl ermiyor vesselâm!

Cemre

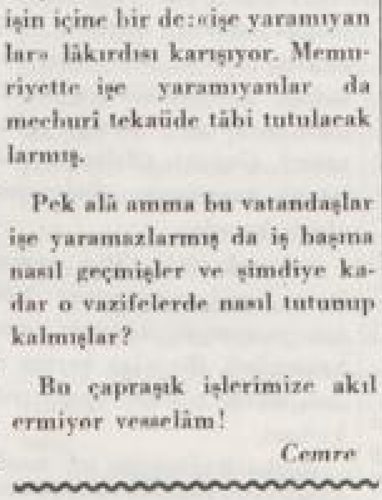

— *Kocamın sızdığına sevindim. Bunu görmesini istem-*

«Amerikan Karikatü

TEBDİL GEZEN KARDİNAL

Fransız akademisi âzasından Toulouse başpiskoposu Kardinal Mathieu, sert bir adamdı, çok defa sırtına eski püskü bir papaz elbisesi giyer, Manastırları ve Kliseleri, rahip evlerini teftiş ederdi.

Ekseriya bu kapılardan hademeler onu kovarlardı:

— Papas efendi, şimdi yemektedir, kimseyi kabul etmez. Bir saat sonra geliniz.

Kardinal, hademenin eline kartını tutuşturunca herkeste bet beniz atardı. O zaman papaza derdi ki:

— Haydi, git yemeğini ye. Fakat unutma, bir rahip her saatte, herkes için kapısını açık tutmalı!

—o0o—

AZ KONUŞAN REİS

Birleşik Amerikanın eski Cumhurreislerinden Coolidge az konuşmasıla meşhurdur. Gazeteciler, ağzından bir kelime koparamazlardı.

Evinde de az konuşurdu. Bir pazar sabahı va'z dinlemeye gitmişti. Döndüğü zaman karısı sordu:

— Va'z iyi mi idi?
— Evet!
— Ne üzerineydi?
— Günahı üzerine.
— Vaiz ne söyledi?
— Günahın aleyhinde bulundu. Ben de aleyhindeyim.

İSVİÇREYE MEKTUP

Taksim Belediye Gazinosunda çok güzel bir düğün oldu. Elvan Avunduk evlendi. Sen tanırsın, İhsanla. Düğün bir hayli kalabalıkdı ve çok şık insanlar vardı. Tabii kadınlardan bahs ediyorum, çünkü erkeklerin o bir kalıptan çıkma kıyafetleri insana bıkkınlık veriyor doğrusu. Gelinin elbisesi bir harikâ idi azizim. İvvuar renginde ve Brokar nefis bir tuvalet. Başında kısa, omuzlarına kadar inen bir tül ve pırıl pırıl yanan bir taç. Gelinden sonra akşamın en şık ve en zarif kadını bizim Cahide Atakoldu. Siyah payetli bir tuvalet giymişdi; saçlarının biçimi ve jimnastik sayesinde hiç bozulmayan güzel endamı ile hakikaten gecenin en güzel kadını idi. Biliyorsun değilmi, Cahide Atakol jimnastik hocalığı yapıyor. İşittiğime göre, Ada klübünde altmış kilodan yukarı hanımların icabına bakıyormuş. Gelelim yine düğüne.

Düğünün en neş'eli bayanı Nüzhet idi. En durgun ve sessiz tazesi de Sacide N. Usta, aman iki gözüm bütün gece bir kenarda oturdu ve yerinden kıpırdamadı. Sacide ya âşık yahut da hasta bilmem artık. Altan canım şu bizim doktorun karısı Altan pek şıkdı, kardeşi Ayhan da mai organza bir tuvalet giymişdi. ben asıl bu iki kız kardeşin terbiye ve nezaketlerine oldup bittim hayranımdır.

Gelelim ufak tefek dedikodulara. Japonyalarda güzelliğini bir hayli gezdirmiş olan Mualla kocasından ayrılıyor. Ayrılma sebebi çok orjinal: Kocası fazla nazik ve çok uysal bir adammış, binaenaleyh bayanın bu kadarı canını sıkmış. Kadıncağıza hak verdim, düşün bir kere kavga mevzuu bulamayan bir kadın adeta bedbahttır. Mamafih o şimdi Genç Ahmetle evlenecekmiş. Ayrılanlardan biride Sevin. Hani bir vakitler kendisine «İstanbulun en güzel kadını benim» derdi, hatırladın mı, bilecek-sin canım Modalı. O da Saitle evleniyormuş. Haydi hayırlısı değilmi?

Şaziye İparın kızı nikâhlandı, hatta köşkde muazzam bir düğün de yapıldı. Sana düğün havadisini bir daha haftaya verebileceğim. Yalnız Terzi Nedret bu düğün için sür'at rekoru kırdı azizim. İki günde dört tuvalet yetişdirdi, benim bildiğim bu kadar belki dört değildir de altıdır bilmiyorum. Fakat dediğim gibi, bir daha haftaya sana bunun haberini mufassalan veririm, o zamana kadar hoşça kal iki gözüm.

Fitne Fücur

ZAMAN DEĞİŞTİ!

Alman İmparatoru II. Guillaume bir zamanlar her şeye hükmeder, hep dediğini yaptırır ve anane hilâfına tek harekete meydan vermezdi.

Şimdi sağ olsaydı yüreğine inerdi: zira torunlarından biri geçen hafta Amerikalı bir çiftçi ile evlendi. Filvaki prenses Sesil dö Prüs'ün vardığı adam Teksas eyaletinde orta halli ve hiç de asaleti olmayan basit bir gençtir: ismi Harris'dir.

Düğün merasimi tarihi Hohenzollern şatosunun bulunduğu köyde yapılmış, sabık veliaht da törende bulunmuştur.

TİLKİ ZEKÂSI

«Sélection» da okuduğumuz bir hakikî fıkra tilki zekâsının yeni bir örneğini veriyor:

«O günlerde etraf kar içindeydi. İzine bakarak bir tilkinin geçdiğini anladık. Hemen komşularla birleşerek yolları kestik. O suretle yer almıştık ki tilki saklandığı kovuktan çıkarak ve boş bir saha üzerinde bize iyi bir hedef teşkil edecekti.

Komşumuz, henüz ava alıştırılmamış olan küçük köpeğini de getirdi. Nihayet tilkiyi ürküttük. Fakat tam düz yere gelip de köpek karşısına çıkınca tilki doğru köpeğe yaklaştı ve onunla oynamağa başladı. Oynaya oynaya gidiyorlar, uzaklaşıyorlardı.

Tabii biz tüfeklerimizi boşaltamıyorduk: ikisi de vurulacaktı!

Boş saha bitince tilki birdenbire köpekten ayrıldı, çalılar arkasında kayboldu. Şaştık kaldık.

CANLI HEYKEL

Meşhur bestekâr Rossini, zengin dost ve hayranlarının kendisi için Paris'de bir heykel yapmağa hazırlandıklarını haber alır. Sonra:

— Kaça malolacak?
— On milyona.
— On milyon mu? Bana yarısını veriniz, kaidesinin üstüne çıkıp kendim oturayım!

DOMATESIN IKBÂLI

Yetmiş şu kadar yıl önce bu mevsimde bir sokak satıcısı İstanbul şimdikinden daha sessiz sokakların çınçın öttürüyor:

— Frenk - elması Ne âlâ Frenk elmalarım var!

Frenk elması da nedir? Bildiğimiz elmanın bir yeni çeşidi mi yoksa Frenk üzümü gibi tam başka bir şey mi? Merak edip küfeye bakan bir adamın göreceği elmalar toparlak olmaktan ziyade yayvanca, iri dilimli, sap yerlerinde kabuğa örümcek gibi ayaklarile tutunup yapışmış yeşil yapraklı ve kıpkırmızı şeylerdir; o güne kadar pazarda, çarşıda satıldığına rastlanmamıştır! Sorar:

— Bunun nesi elma? Elma böyle mi olurmuş?

Satıcı cevap verir.

— Elma dedikse adı öyle.. Sana Amasya elması satıyoruz demedik ya! Bunlar yeni çıktı, kabak gibi, patlıcan gibi kalyesini, dolmasını yapıp yiyeceksin Çiy yiyen de varmış ama istege bağlı... Azıcık ortlakçadır!

İşte bugün hepimizin yakından tanıdığı, yediği, hattâ babamızın son moda olarak dükkânlarda ilânını görüp suyunu içtiği kendisinden tad, şifa, gıda, tivtamin, gençlik dinçlik, ne bileyim ben, binbir hasta, fayda beklediği meşhur «domates» ilkönce o isimle, «Frenk elması» diye memlekete girmiş yayıldıktan sonra şimdiki adını almıştır.

Bir aralık «Frenk patlıcanı» denildiğini söylerler. Fransızca «tomat» kelimesinin neden dolayı tıpkı «patat» dan patates» gibi dilimizde lüzumsuz bir «es» eki alarak «domates» şekline girdiğini olsa olsa lisancılar bilir. O kelimelerin asılları İspanyolcadır, ve «patata», «tomata» dır. Turkçenin âhenk kaidesine uygun bulundukları halde «es» ilâvesile sakilden hafife geçişlerindeki hikmeti belki de İstanbullu ağzı nazikliğinde aramak icap eder.

★

Parmentier - patatesi Fransız milletine güç belâ, kralın yardımile kabul ettirebilmiştir; domates kendiliğinden mevkiini yapmıştır. Bu bakımdan birincisi pistonla iktidar mevkiine geçmiş, ikincisi iltimassız ilerlemiş sayılabilir.

Domatese yolu açan nedir? Fikrimce güzelliğidir. Hiç şüphe götürmez ki bu meyve veya sebze, daha doğrusu bu meyve-sebze, bütün yemiş ve zerzevat cinsleri arasında, ister meyve, ister sebze sayınız, en göz alıcılardan biridir. Yeşilden kızıla geçişile elmayı andırır. Belki de ilk isim babaları o sebepten kendisine «Frenk elması» demişlerdir.

Başka meyveler ve sebzeler de kızarır; fakat bu kızarışlar tam değildir. Meselâ karpuz yalnız iç, turp ise dış taraflarından al renk bağlarlar. Domatesin kızıllığı ise iliğine işlemiştir, kabuğu da kırmızıdır, eti de... Sırık domateslerinin ala bakan canlı penbeliği en ustaca yapılmış bir makiyajla boy ölçüşebilir.

Hele onun derisini soyduğunun zaman iç tenindeki o buzlu uçuk penbe, taklidi imkânsız bir renk güzelliğidir. Sap yerinde yapışık kalan dört, beş tırnaklı yemyeşil yeşil altından yaprak ise taşlarını tutturdukları foya gibi bir mücevher manzarası verir.

Patates beyaz kanlıdır, hattâ bazı böcekler gibi kansızdır; katıdır, kokusuzdur, yamru yumrudur, renksiz denecek kadar soluktur, yer altında yetişir, çiy yenilemez, salçası yapılamaz; turşusu kurulamaz. Halbuki domates kırmızı kanlıdır, yumuşaktır, hafif, lâtif, kibar rayihalıdır; biçimlidir, göz kamaştıracak renktedir, güneş karşısında yetişir, bol su verir, usare kesilir, çiy de yenilir, salçasile yemekleri lezzetendirir, yeşilinden turşusu kurulur. Ayrıca — Son moda — şerbeti de içilir!

★

Domates, soğan gibi, tuza batırılarak yenen pek tatlı, pek gıdalı bir yoksul, bir rençber, bir işçi yemeğidir. Soğanda ki kusur onda yoktur; ne doğrarken göz sulandırır, ne elde ve ağızda koku bırakır. Patatesten salata yapmak için haşlamak lâzım gelirken domates buna da ihtiyaç bırakmaz.

Bakkal dükkânında duran patates küfesi görünüş itibarile hiç de iştah çekici, imrendirici değildir; fakat zerzevatçı dükkânındaki domates sepeti durup seyredilecek kadar güzeldir; kendisini bir tarafa bıraksak bile tad kattığı bir sürü yemeği düşündürdüğü için de iştah kamçılayıcıdır.

Vitaminlerin keşfi patatesi yükseldiği kürsüden indirmiş, domatesi birkaç derece terfi ettirerek baş köşeye geçirmiştir. Halbuki şimdi bize şerbetini öğüp memedeki çocuklara bile suyunu içirten tıbbın bir zamanlar domatese düşma kesildiğini pek iyi hatırlarım.

Aman, derlerdi, az kullanınız, hattâ hiç kulanlmayınız, kum yapar, böberkleri zedeler, romatizmaya yol açar!» dedelerimizle babalarımız salata yerlerken domates dilimlerini bir tarafa ayırırlar, salçası fazla konmuş yemeklerden el çekerek aşçıya bir daha öyle yapmaması için haber üstüne haber gönderirlerdi.

Hele ufak yaştakiler çiy domatesi ağızlarına götürsünler! Ellerinden kapılır ve yutmuş olurlarsa kıyametler koparılırdı. Domatese yarın tekrar «kaka!» demiyeceğimiz ne malûm!

★

Kavata» nedir bilir misiniz? Bilen kaç kişi kaldı? Eskiden bahçelerimizde, bostanlarımızda yetiştirilirdi; pek özke birşey olmamakla beraber ninelerimiz dolmasını yaparak seve seve yerlerdi.

Tarihe yalnız kıyafetler değil, işte böyle sebzeler ve yemeklerde mal olup gidiyor unutuluyor. Fakat çok defa yeniden canlanıyor. Yarın Amerikadan bir kavata modası gelirse o sebzeye de dört elle sarılacağımıza şüphe yoktur.

R. H. K.

Baba — Şu kötü huyd n bir türlü vazgeçiremedim bizim oğlanı!...

KÖRÜKLEME

• Vaziyeti beğenmemeğe başladım.

Sözüme sadece iş ve güçlerile meşgul, az çok politika dışında kalmış okuyucuların değil — zaten onlar insaflı ve idrakli insanlardır — asıl profesyonel siyasetciler ehemmiyet verseler iyi olur.

Partiler arası çekişme, birbirlerini suçlandırma yarışı, güvensizlik son haddini bulmak istidadında... Korkarım istemediğimiz şekilde patlak verip de gene tedbirsizlik neticesi Sütlüce ve Çorum gibi, hattâ daha feci hâdiselerle karşılaşmayalım.

Görüyoruz ki, ortada «amortisör» lik edecek tecrübeli, sunu elemiş, eleğini duvara asmış, tam mânasiyle bitaraf kalmak pâyesine ermiş adam yok.

Bir körüklemedir gidiyor.

Particiler körüklüyor, gazeteler körüklüyor. Nutuk, yazı, propaganda gezintileri, sohbet, her tarafta körüklenmektedir.

Memleket yer yer körük başında. İktidar ve muhalefet «püf puf!» körüğe basıyor.

Hele son günlerde var kuvvetimizle körüklemekteyiz. Daha seçimlere bir sene var. O tarihe kadar aynı hızla, aynı şiddetle körüklemekte devam edersek fazla gelmez mi?

LOKANTADA

Garson — Bütün bir hindi mi istediniz?

— Evet.

— Demek ki masanız da daha başkaları da bulunacak?

— Hayır. İkimiz olacağız: hindi ile ben!

SENELERDENBERI

Garson — Bayım, bu balık üç seneden beri elimize geçen en iyi kalkandır.

Anlayışsız müşteri — Öyle se bunu götür de daha tazesini getir.

MAYOLU KISRAKLAR

Amerika'da, haralar için kısrak almak vazifesile dolaşan bir baytara ahırlar gezdirildikten sonra tuhaflık olsun diye on kızı mayolu kıyafette karşısına dizerler ve hangilerini intihap edeceğini sorarlar.

Memur hiç istifini bozmaz; kızlara göz attıktan sonra ciddiyetle derki:

— Bana ilk defa giyimli kısraklar getirdiniz. Soyunuz ki, hangilerini seçeceğimi göresiniz!

KURŞUN KALEM KULLANIYORMUŞ

Gece yarısı doktorun telefonu çaldı:

— Aman doktor, hemen geliniz oğlum dolmakalemimi yuttu.

— Ya! Bir çeyreğe kadar gelirim. siz şimdi ne yapıyorsunuz?

— Kurşun kalem kullanıyorum.

PLÂJDAN ÇIKARKEN:

Satıcı — Hay anam babam!.. Çifte kavrulmuş bunlar!..

Sayın Milletvekili MAŞU

Yazan: ANDRE DÂL — No: 10 — Çeviren: T. TUNA

— Azizim Overn'in başka hiç bir yerde rastlanmayan, bir hususiyeti vardır: Halk iki guruba ayrılır. Kömür, kestane ve kötü şarap satmak için Parise henüz gitmemiş olanlar ve para yaparak oradan dönmüş bulunanlar. Overn de seçim mücadelesine girmek kadar kolay bir şey yoktur. Bu işe. Babe caddesinin sağına soluna yerleşmiş olan kömürcü. şarapçı. kestaneci Overnlileri ziyaret etmekle başlarsın. Bunlar, hesaplarını kitaplarını bilen insanlardır; ona göre davranmak lâzım. Bunlar. köyerdeki kasabalardaki amca, dayı çocuklarına, büyük babalara büyük halalara tavsiye mektubu yazarlar, Bir ay içinde her tarafı ele geçirmek işden bile değildir. Hem senin adında bir Overnlilik kokusu var; Maşud bir yanar dağın lav kokma sesi seziliyor. Bir kere düşün, taşın. Senin oralı olduğuna dair bir masal uydurur. oralı bir cephe icad edebiliriz. Tam fırsattır; Pontirel âyan azalığına seçildi. Bir yer boş. Bir haftaya kadar karar vermen lâzım.

Mazu bir an düşündükten sonra,

— Üstadım. dedi. Sana kırk sekiz saate kadar cevap veririm. Yalnız, sana bir şey soracağım. Meclis hakkında beslediğin düşüncelerde. millet vekillerine karşı takındığın tavırda bir istihza, hattâ nefret kokusu var. Doğru söyle; yoksa kralcı mısın?

Bay Düverne.

— Şekerim, dedi, ben hiç bir şey değilim-. Yalnız, karım tam dört yıl bana bir millet vekili ile boynuz taktırdı. İşte. o andan itibaren bunların herkesi, vatanı. seçmenleri aldattıklarını anladım. Sana bunları söylememeliydim. Çünkü. yakında sen de oraya gireceksin ve üç satırlık poh poh yazısı ile resmini gazete gördüğün an kendinde cevher bulunduğuna nanacaksın. Tıpkı ötekiler gibi, Düverne denilen herifi naşerifi bilmemezlikten geleceksin. Aklına hiç bir şüphe gelmesin! Ben çenemi tutmasını bilirim. Sana yeni yıldan yeni yıla bir tebrik kartı gönderirim. Kapı çalındı değil mi? Yeni bir öğrenci olacak.

— Onu da Overne gönderme.

— Hiç korkma. Yarın sabah erken gel de. seçim programını hazırlıyalım. Her mesele hususunda bir dosyam vardır. Mükemmel bir program hazırlarız. İçin rahat etsin; göreceksin bak ne kolay geçecek.

Eve döndüğü zaman kapıcı kadın, aralığından soğan kokuları sızan kapısını aralıyarak bir paketle bir mektup uzattı.

Fakat siz. virgülsüz yazılmış olan muhabbetten. vefadan bahseden mektup şöyle idi:

«Beni unutan biricik sevgilim,

Erkekler hep birbirine benzer zevklerine yerine gelipte işleri bittimi sizi unuturlar. Fakat senin bunu yapan Parisde pek mühim işleri bana söylemediğin halde bir sürü sevgilin olmalı. Ben seni durmadan düşündüm. Hattâ üç hafta kadar oluyor aklıma sana gelmek geldiyse de sonradan vaz geçtim ve seni rahatsız etmek istemedim.

Evvelki gün temizlik yaparken gardrobu çekmiştim [illegible] kasında bir not deftedi çı[illegible] İlk önce bunu senin zan[illegible] tim. Sonradan aklıma geld[illegible] dostum olan millet vekili [illegible] ketini hep oraya asardı. Üzerinde isim yazılı olmamakla beraber bunun ona ait olduğunu anladım. Millet vekili olmağı aklına koyduğun için belki işine yarar diye gönderiyorum. İçinde bir sürü karmakarışık yazı var ama sen bunlardan çıkarsın. Vaktin yoksa cevap yazma, Fakat hiç olmazsa bir kartpostal at seni umduğundan fazla seven biricik sevgilin yanaklarından şapır şupur öper.

Üst üste üç kâğıda sarılmış olan bu defter kırmızı kaplı bir not defteri idi. Mazu merakla karıştırmağa başlamıştı. İlk on sahfeye kurşun kalemle işaretler, ve bir sürü rakam yazılmıştı. Şüphesiz. bunların üç adetlileri randevu saatlerini. dört adetlileri telefon numaralarını ve sonu bir yığın sıfırla biten beş adetlileri ise. bir takım para miktarlarını ifade ediyordu.

Lüsyen bunların arasında iki telefon numarasını tesbit edebildi: Biri, Fransanın en büyük gazetelerinden biri olan, «Gazet dö Paris» nin, diğerleri ise «Solomon bankası» nınki idi. Bu on küçük sahifeyi kaplıyan esrar bir kere çözülse. bir parlâmento azasının şeref ve haysiyet tarihçesi bütün çıplaklığiyle meydana çıkacaktı.

Defteri, o güne kadar içine temiz çamaşırdan başka bir şey konulmamış olan bir konsola gizlerken.

— Günün birinde işe yarar! diye düşündü.

VI KISIM

Bütün vilâyetler gibi. Overn de en yaldızlı yalanları atan adayı seçer!

İçişleri Bakanlığını uzun hesaplardan kurtaracak bir şekilde seçildi; rakiplerinden 25.732 fazla rey almıştı. Duceme okulunun iyi bir öğrencisinin elde etmesi lâzım geldiği bir şekilde, zafer kazandı.

Kısa zamanda servet yapmak için Parise gelen ve çoluklarile çocuklarile yaşadıkları yeraltı odalarında fasulye yemektn imanarı gevryen Overnlileri ziyaretle işe başladı, Kesenin ağzını açıp, tütün satanlarından sigara, kömürcülerden kömür almaktan kaçınmadı. Şivesini onlarınkine benzetmişti; tırnaklarının içi onlarınki gibi. kirden kapkara idi. Boyuna adres alıyordu.

Bu sırada Overnde. bütün ihtisas Düverne okulu namzetlerini seçtirmek olan Lömol adlı bir herifin idare ettiği. sahifeleri baştan aşağı yalan dolan ve rakiplere küfür dolu olan bir gazete çıkıyordu. Bu verakpareyi dizen mürettipler her seferinde. «Overn Sesi» ismini «Overn Hergelesi» şekline sokmamak için kendini zor tutarlardı. Aldırma sen, cambaza bak! Dumanı doğru çıksın! Haftada iki defa kamyonetlerle dağıtılan gazete, istikbaldeki güzel günleri müjdeler, Andre - Lüsyen Mazunun yapacağı ziyaret hakkında uzun uzun tafsilât verir. onun tertemiz. âlâyişsiz hayatını ballandıra ballandıra anlatır. Overn toprakarında ebedi uykularını uyuyan dört batın evvelki ecdadını sayar dökerdi.

(Devamı var)

— *Üniversiteliler bizi fikren kalkındıracaklarmış!. Bu ne demek dayı?..*

— *Köyümüze elektrik gelmeden de aydınlığa kavuşacak demek oğul!..*

SELİMNAME

Tarihten bir yaprak:

Sen söylenmiyorken, Küre arslanları sussun.
Tarihe geçen şanlı adından da yavuzsun.

***

Sultan Bayezit, ihtiyar olmuş çöküyordu.
Bir kahraman isterdi, hükümdarlığa ordu..
Asker, seni Uğraş'ta görüp orda beğendi.
A'dayı savaşlarda bu türk askeri yendi.
Meşhur atının seyri bulutdan da seri'di.
Şimşek bile senden yarış üstünde geriydi..
Geçseydi eğer tahta büyük Kardeşin AHMET,
Türkoğlu okurmuydu deden Fatih'e rahmet..
Bir Çaldıran olmazdı, alınmazdı Mısır'da
Ölmezdi Selim Hanı Onaltıncı Asır'da.
İsyanda hemen kükreyip âsi sesi kestin,
Ordunla kasırgaydın, Acem mülküne estin.
Bir yerde bulunmazdı, boy ölçüşmeğe dengin.
Dünyayı haram etti, Kızılbaş'lara cengin.
İsmail'i bir öyle kaçırdın ki savaştan,
Kurtulmadı ta merte kadar gözleri yaştan..
Tebriz'e girerken seni alkışladı yer gök,
Haykırdı, Hasan Can da: Yavuz Sultana diz çök

***

Bir şems-i Asr'dın, ve bu tercih te ne hoştu.
Arkanda dokuz yıl güneşin gölgesi koştu.
Zembilli Ali'lerle hakim İbn-i Kemaller,
Olmuştular irşad ile Sultanına rehber.
Kirlense de rübben ulemanın çamurundan,
Eylerdin o elbiseyi sandıkona mintan.
Elhasılı baştâcı ederdin ulemayı.
Onlar dahi nurun gibi şenletti semayı.
Zulmetti isen, öyle gerektirdi siyaset.
Birlik kuracaktın, sana lâzımdı Riyaset..
Halâ içerin kıydığın insanlara sızlar,
Sussun sana zâlim diyen insafsız ağızlar..

***

Süsler kısa bir devri ne şahâne savaşlar,
Binbeşyüz Onaltı'yla Mısır destanı başlar.
Merc'inle Ridaniyye'ne fer verdi, Sinanın.
Sen Mısır'a girerken gözü nemlendi Cihanın
Bir lâhzada şahlandı, Sinan aşkına derdin,
Bir Mısır'a bedel toprağa bir arslanı verdin..
Hindistan'a azm-i sefer etmek niyetile,
İstanbul'a döndün, bu dönüş oldu vesile.
Kıskandı Felek devrini ikbalini hayfa
Ömrün yeterek etti Ecel hükmünü ifa..
Şiyran'ı sererken yed-i kahrında helâke,
Bir Pençe'si Şiyrin seni serkeyledi hâke..

Karabük: Ali Hâdi Okan

HİKÂYE

Tesadüf

Yazan: Pakize BAŞARAN

Hikmet Duymaz'ın müthiş canı sıkılıyordu. Son günlerde ne kadar da çok işi vardı.. Şirkete memur kâfi gelmiyordu. Zaten işe yarayacak kimse de yok gibi idi. Hepsinden evvel geliyor, yine hepsinde geç gidiyordu. Onlar ise ekâbir sınıfındandı. Yumuşak yüzü, temiz kalbi onları incitmeğe mani oluyordu. Fakat artık çok bunalmıştı. Dirseklerini masaya dayamış, yüzünü avuçları içine almış düşünüyordu. Gazeteye ilân vererek memur aramağı kararlaştırdı. Kalemi eline alıp bir ilân yazarak hademe ile gönderdi. «Allah diyordu bari acısa da işe yarayacak kimseleri göndersе!» Akşam olmak üzere idi. Zile basıp odacıyı çağırdı. Muhasebecinin gelmesini emretti. Adam ellerini uğuşturarak «gitti müdür bey» dedi. Artık kan beynine çıkmıştı. Saat daha beş yoktu. Bu adamlardan çektiği neydi? «Görür onlar ben yapacağımı bilirim» diyerek söylene söylene paltosunu giydi. Bu ara gözü duvarda asılı duran küçük aynaya ilişti.

Hikmet Duymaz, kırk yaşını aşmasına rağmen güzel bir adamdı. İri siyah gözleri, biçimli bir ağzı vardı. Saçlarında tek tük görünen beyazlıklar ona ayrıca bir güzellik veriyordu. Kendi kendine söylendi. «Hikmet, artık ihtiyarlığa yüz tuttun, evlenme zamanın geçiyor, daha ne duruyorsun?» Bu sırada kalbinin sızladığını hissetti. Bu sual onu maziye sürükledi. Sokağa çıkmaktan vaz geçmiş bir hal vardı üzerinde. Bir koltuğa oturarak hayalinde maziyi canlandırmağa başladı.

O zamanlar yüksek ticaretin son sınıfında idi. Genç ve kuvvetli, fakat mağrur bir delikanlıydı. Kadınlara karşı zaafı yoktu. Fakat bir gün âşık oluvermişti. Sarışın, kıvırcık kirpikli, elâ gözlü sevimli bir kızla nişanlanmak üzere iken bir hiç yüzünden ayrılıvermişlerdi. Aradan uzun seneler geçtiği halde bir daha görememişti. Hikmet onu bir türlü unutamamış ve bu yüzden evlenmemişti. Halbuki müşfik bir arkadaşa ne kadar ihtiyacı vardı. Oturduğu yerden kalktı, başına şapkasını giydikten sonra dalgın bir halde şirketten çıktı.

Aradan iki gün gibi kısa bir zaman geçmişti. Hava gayet güzeldi. Ilık ılık esen rüzgâr Hikmetin kalbine adeta teselli ve müjdeler serpiyordu. Bugün içinde anlaşılmaz bir sevinç vardı. Sanki bu güzel gün, ona bir saadet müjdeliyordu. Genç adam masa başında oturmuş evrak üzerinde tetkikat yapmakla meşguldü. Bu sırada maruf bir tüccar içeriye girdi. Hikmetin bu zatla mühim bir işi vardı. Eğer bu iş olursa artık keyfine diyecek yoktu. Bu konu üzerinde hararetli, hararetli konuşurlarken telefon arka arkaya çalmağa başladı. Tam zamanı idi bu telefonun. Sinirli bir halde ahizeyi eline aldı. İnce bir kadın sesi kulağında çınlıyordu:

— H. D. ve Ortakları Limited şirketi mi efendim.

— Evet kimi istiyorsunuz?

— (........................) ilânınızı gördüm. Bu hususta izahat almak üzere sizi ne zaman rahatsız edebilirim. Hikmet Duymaz, bu mühim işi arasında da rahatsız edildiğine canı sıkıldı.

— Ne zaman isterseniz gelebilirsiniz, diyerek telefonu kapadı. Aradan yarım saat gibi kısa bir zaman geçmişti ki kapıcı içeriye girerek:

— Sizi bir bayan görmek istiyor dedi. Amma da yapışkan şeymiş, bu da kimbilir ötekiler gibi beceriksizin biridir, diye söylenerek «Peki gelsin» dedi.

Güzel kadın içeriye girdiği zaman Hikmet Duymaz, muhatabıyle konuşuyor, işi neticelendirmeğe çalışıyordu. Bu sırada gözleri kadına takıldı. İnanılmıyacak bir şeydi doğrusu, bir peri kadar güzeldi. Hem kimdi bu? Hikmet gözlerine inanamıyordu bir türlü. Muhatabı müsaade isteyip dışarı çıktıktan sonra yalnız kalmışlardı. İkisi de aynı şaşkınlık içinde idiler. Ne bir adım ileri, ne de bir adım geri atabiliyorlardı. Nihayet Hikmet dayanamadı:

— Bu ne tesadüf sevgilim diyerek genç kadına doğru yaklaşıyordu. Fakat diğeri asabileşmiş, mermer gibi beyaz ve düzgün yüzünü ince çizgiler kaplayarak sap sarı kesilmişti. Sert bir sesle cevap verdi:

— Ben sizi tanımıyorum diyerek hırsla arkasını dönüp çıkacak oldu. Fakat Hikmet daha atik davranmış ve onu, kollarından yakalayarak kendisine doğru çevirmişti. Kolları arasına alıp gözlerini, onun ateşli gözlerine dikerek:

— Canım Meralim, uzun seneler senin aşkınla yandım. Her zaman, her yerde seni görürüm ümidiyle dolaştım. Fakat daima boynum bükük olarak ayrıldım. İşte şimdi yanımdasın, elimden nasıl kaçabilirsin? diyordu. Meral artık bir şey söylemiyor, altın yığını halinde omuzlarını kaplayan saçlariyle süslenen güzel başını Hikmetin geniş göğsü üzerinde bırakıyordu bir taraftan da soruyordu:

— Beni şirketine memur olarak kabul ediyor musun Hikmet?

Genç adam kuvvetli kollariyle onu sıkarak cevap verdi:

— Kalbimin sahibi kadın, sen benim şirketimin memuru değil, evimin gülü olacaksın.

ALIŞKANLIK

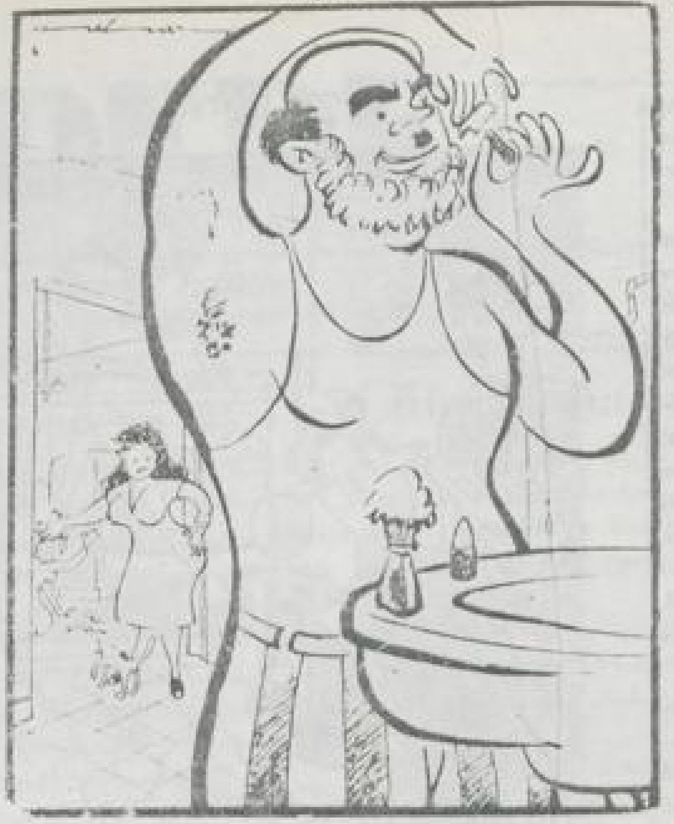

— İki saattir buz dolabının kapağını açamıyoruz, ne yapalım?.
Umum Müdür — Amerikadan bir mütehassıs getirin!..

DÜNYANIN HALİ VE İKİ PEYNİR

Myrdal isminde İsveçli bir iktisatçı geçenlerde Paris'de bulunurken Ekonomi Bakanının sofrasına çağrıldı. Yemek sonunda Bakan özür diledi:

— Size halis «Kamamber» peyniri takdim edemediğime müteessirim. Fakat onun yerine en halis «stilton» var.

İktisatçı oradan Londra'ya gitti. Ekonomi Bakanının yemeğinde bulundu.

Bakan dedi ki:

— Size halis «stilton» takdim edemedim. Lâkin gayet iyisinden «Kamamber» yiyeceksiniz.

«Stilton» İngilterede, «Kamamber» Fransada yapılan meşhur iki peynirdir.

KAPLANIN SÖZÜ

1919 yılında, Sulh Konferansından çıktıkları sırada, başında silindir şapkası bulunan Lord Balfour, Fransa baş murahhası Clemenceau'nun yumuşak şapkasına bakarak dedi ki:

— Bana silindir giymek mecburidir, demişlerdi...

Öteki cevap verdi:

— Bana da öyle söylemişlerdi...

DİŞ FIRÇASININ AŞKTA ROLÜ

Bir kadın, muharrir Somerset Maugham'a sevdiğini sandığı erkeğe gerçekten âşık olup olmadığını henüz kestiremediğini söyleyince şu cevabı alır:

— Onun diş-fırçasını siz de kullanabilirseniz âşık olduğunuza hükmedebilirsiniz!

İHTİYAT

İki arkadaş karşılıklı oturmuşlar kafa çekiyorlardı. Bir aralık (B...).

— Yahu! dedi. At pazarıda eşek anırmıyor! Gözlerini karşıya dikmişsin, söylediğimi dinlediğin yok!..

Beriki,

— Ne yapayım. birader! diye cevap verdi. Paltomu kolluyorum; seninki gideli yarım saat oldu da!..

MOSKOVADA YAPILACAK MUHTEŞEM DÜĞÜN

«Içi Paris»den:

Evlenecek olanlar Stalin'nin oğullarından azılı Vassili ile Molotof'un kızı uslu Svetlanadır. Vassili Stalin'in en çok sevdiği kendisinden 21 yaş küçük olan hatta onu alabilmek için ilk karısından ayrılan Nadejda Alleloueva dan olan oğludur. Şimdi 29 yaşını zaman, büyük şenlikler yapılmış, ziyafetler çekilmişti. Oğlunun bir daha olacağını sanan Stalin ziyafetin sonunda sevincinden havaya tabancalar atarken, davetliler içkinin bolluğundan masaların altında yuvarlanıyorlarmış.

Çok şımartılan Vasili daha çocukken arkadaşlarını şu şekilde korkutmıya başlamış: «Seni babama söylerim!» Daha sonraları bütün etrafındakilere «Sizi Sibirya ya gönderteceğim.» Diye tehdide başlamış. Harpde hava albayı olmuş. fakat kendisi hiç birşey bilmediğinden yanına yaver olarak hakiki bir albay verilmiş.

En çok zevk aldığı ilk şey kendisini mektebe götürüp getiren mükellef otomobil olmuş, sonraları kadınlarla, bilhassa aktriserle düşüp kalkmaya başlamış. İpekli iç çamaşırlarının şöhreti Moskovanın çok uzaklarından işitilmiş. Moskovada tertibettiği gece eğlenceleri çarlar zamanındakiler kadar muhteşem oluyormuş.

Bu hallere şimdiye kadar göz yuman Stalin. oğlunun Molotof'un kızıyla evleneceğine çok sevinmiş. Molotof'un kızı Svetlana gayet iyi ahlaklı mektebinin en çalışkan talebelerinden, aynı zamanda da çok güzelmiş. Stalin bu evlenmeden sonra oğlunun uslanacağını, adam olacağını bekliyor!

BİRBİRLERİNİ GÖRMEYENLER

Bernard Shaw, dünya turu seyahatine çıktığı zaman Hollyvood'a da uğramış ve şöhretine lâyık bir surette ikram görmüştü.

Fakat Maurice Chevalies'ye rastlayamadı. Nihayet dostlarının delâletile bir evde onunla da karşılaştı.

— Mösyö Chevalier, dedi, sizden çok bahsedildiğini işittim, amma hiç bir filminizi seyretmedim.

Aktör istifini bozmadı, sükûnetle dedi ki:

— Ödeştik öyleyse... Zira isminiz bence malûm. Lâkin kitaplarınızdan hiç birini okumuş değilim!

DAKTİLOYU UNUTMADILAR

Banka soyguncuları!..

ACELE BELÂSI

Aman, mingayrıhaddin, nasihatım olsun, acele iş görmeyin, telâşa kapılmayın...

Geçen gün, Şişlide mühim bir randevum vardı. Bir gece evvel, Allah razı olsun, mutad açılış törenlerinden birine dâvetliydim, biraz fazla kaçırmışım. Gözümü açtığımda.. dehşet!.. Sözleştiğim saata on dakika vardı. Basım kazan, dilim keçe.. traş olmaya bile vakit bulamaksızın sokağa fırladım. Bereket bendehane Beyoğlunda... Bir iki güreş tutuşuyla ilk gelen tramvayın sahanlığına yerleşebildim.

Londra seyyahatına hazırlanan futbolcular gibi terlemiştim. Bu kalabalıkta da mendil çıkarmak mesele... Operatif tabiye keşiflerinden sonra tepeler atlayarak, hattı içtimalar takip ederek bin müşkilâtla cebime erişebildim. Tuhaf şey, mendilim uzadıkca uzuyor, bir türlü kurtulup elime gelmiyordu. Göz ucuyla bir bakayım dedim: felâket! Kendiminki diye yanımda duran yolcunun cebinden giyilmiş bir kadın çorabı çekmekle meşgul değilmiymişim. Tramvay başıma yıkılıyor sandım. İster misin adam farkına varıp yankesici diye beni karakol karakol süründürsün... Hemen çorabın ucunu bırakıp zile asıldım, kapıya hamle ettim. Tam atlayacağım sıra omzumda bir el, cep komşumunki... Umum müdür huzuruna çağırılan bir memur gibi dizlerimin bağı çözülmek üzereyken o, ters kapıyı göstererek, malûmatfüruşlukla: «Harbiyeye kadar öbür kapıdan inilir» diyor.

Herifle münakaşaya gelmez, öbür kapıya saldırdım. Tam açacağım sıra, Harbiyeye gelmiştik, bu sefer başka yolcular koluma yapıştılar, tekrar deminki kapıyı gösteriyorlardı. Şakası yok, bayılacaktım, dışarı kendimi dar attım. O ne, çilemiz bitmemişti. Bu sefer biletci peşimden koşup yakama sarıldı: «Koca adam, bilet almadan savuşmaya utanmıyor musun? Deminden beri «Biletsizler...» diye bağırmaktan damağımın kirişleri çatladı...» Kem küm edinceye kadar plânton memurları, nöbetçi polis, inzibat ve bu kadar âni nasıl toplanabildiğini halâ idrak edemediğim bir kalabalık etrafımı çevirmişti. Rezil olmak işten değil... Biletçi plânton memurları önünde işgüzarlığını göstermek hevesile yakamı bırakmaksızın «bilet» diye feryadı basıyor, nefes almama fırsat vermiyordu. Polis, gözlerinde fare tutmuş kedi sevinci, zabıt tutmaya hazırlanarak «Hüviyetin!» diye emretti. Hüviyet.. hay Allah razı olsun, kurtuluş çaresi ancak o zaman aklıma geldi. Bu sefer de bir sütyen çıkarmak ihtimalini unutmayarak, pürtelâş sarı kartını uzattım.

Aman dostlarım, soğukkanlılığınızı elden kaçırmayın, herkesin gazeteci kartı da bulunmaz.

E. H.

VESİKA İSTER

Polis — Hiç olmazsa bir foto klübü âzası kartınız olmalıdır!

«Amerikan Karikatürü»

TECRÜBE

Bahçe kapısı açık olmasına rağmen kapı zili muttasıl çalıyordu. Ev sahibi pencereden başını uzatarak misafirine buyurun, buyurun dedi. Kapıdaki:

— Aman kardeşim köpek var.

— Olsun efendim siz buyurun.

— Isırmaz mı?

— Vallahi ben de bilmiyorum daha bu sabah aldık. Şimdi tecrübe edeceğiz.

BAHRİYELİ PRENS

Fas sultanının oğlu prens Hasan Tunus'a gelmiş ve geçenlerde limanımızda bulunan (Jeanne d'Arc) mektep gemisine bahriye subayı olarak yazılmıştır.

KIYAMAMIŞ

Pek muzip bir adam olan Ahmet keder, kasavet nedir bilmezdi.

Evinde çıkan bir yangında bütün eşyaları ile birlikte karısı da yanmıştı. Kendisini teselli eden arkadaşları buna çok üzülmüş ve kendisine:

— Vah, vah nasıl oldu da kadıncağızı kurtaramadın yolunda sualler sormaya başlayınca Ahmet, şu cevabı verdi:

— Ne yapayım birader öyle tatlı bir uykuya dalmıştı ki, uyandırmaya kıyamadım.

DİŞ ÇÜRÜĞÜ

Bir araştırmaya göre, zamanımızda insanlarda diş çürümesi yüzde 33 nisbetindedir. Romalılar devrinde yüzde 11, tunç devrinde yüzde 6, mağara devrinde ise yüzde 3 imiş!

İkramiyeli Aile Cüzdanı

1950

İKRAMİYE PLÂNI

2 YENI ESAS

1. *Şubelerimizin bulunduğu şehirler sayısınca BÜYÜK İKRAMİYELER*

?

2. *Müşterilerimizin sayısına göre PARA İKRAMİYELERİ*

Yapı ve Kredi Bankası

KÜMES

Ana — Yaramazlık edersen seni bu gece kümese kapatırım.

Küçük kız — Kapatsan da inadıma yumurtlamam!

Şehirden notlar:

KILINÇALI MEDRESESİ!

Mimar Sinanın ölmez eserlerinden biri olan Tophanedeki Kılınçali camii, o zaman mimarisinin heybetini, bugünün mimarlarının yüzüne vuran bir hakikat abidesi olarak dimdik, fakat yüzü senelerin vurduğu toz ve kir tokatiyle kararmış olarak durmaktadır. Bu heybeli camiin yanındaki berberler sokağı denilen ve muhitin sabıkalı esrarkeşlerinin barındığı hamam ve kahvehaneleri ihtiva eden sokağın nihayetinde Camie bitişik ve ona bağlı Kılınç Ali medresesi vardır. O zamanın ilim, irfan adamlarının müdavimi oldukları bu medrese bundan 9 sene evvel bir sürü serserinin barınağı olmuş ve pis bir mezbelelik haline gelmişti.

Geçenlerde bu sokaktan geçerken baktım ki, o mezbelelikten eser kalmamış. Duvarlar restore edilmiş, kapı yağlı boya ile boyanmış ve gubbedeki yosunlar, çamur tabakaları temizlenerek eski yüze gülen çekici hali iade edilmiş. Kapısına şöyle bir de yazı yazılmış. «Çocuk Esirgeme Kurumu Tophane Çocuk Bakım Evi» doğrusu medresenin 9 sene evvelki halinden sonra bugünkü durumunun bana verdiği haz yazıları okuduktan sonra bir kat daha arttı ve kendimi içeri girmekten alıkoyamadım.

Bir hayli geniş olan avluyu çevreleyen restore edilmiş odalar ve yağlı boyalı kapılar üzerinde «Doktor, Muayene Odası», «Oturma Odası», «Ana Kucağı» ve İdare gibi levhalar. İçeri girmek için İdare odasını tercih ettim. Masa başında oturan orta yaşta gözlüklü bir zat eliyle yer göstererek

— Buyurun efendim, dedi:

Kendimi tanıttıktan sonra, faaliyetleri hakkında biraz malûmat rica ettim.

Sonradan isminin Cemil Bakırcıoğlu olduğunu öğrendiğim bakımevinin idarecisi olan bu zat söze şöyle başladı.

«— Bugün 70 yavrunun barındığı bu yer kıpti aileleri, Tophanenin sabıkalı serserileri tarafından istilâ edilmiş ve pislikten molozhane haline gelmişti. 1941 senesinde nahiye müdürümüz olan Telât Yücebaş «bugün halen nahiyemizin müdürüdür.» Sakinlerini başka yerlere yerleştirmek suretiyle binayı tahliye ettirmiş ve muhitin kendisi gibi hamiyetli kimselerinin himmetleriyle binayı restore ettirip molozları temizlettikten sonra poliklinik ve çocuk bakımı için lâzım olan bütün malzemeyi tedarik ederek «Fukara Perverler Cemiyeti» namı altında faaliyete geçilmiş olup sonradan Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlanmış bulunuyoruz.

Yuvamızda barınmakta olan 70 yavru arasında bir kaç aylıktan yedi yaşına kadar muhtelif yaşta çocuk vardır. Bunların ana ve babaları çalışmak zorunda olduklarından çocuklarını sabahın saat 5.30 undan itibaren yuvamıza getirip bırakmağa başlarlar ve akşamları da gelip alırlar.

Bakımevimizin daimi doktoru olan Neriman Akkoyunlu küçükleri muayene ederek bunların yaşlarına göre almaları icap eden gıdaları bize bildirir. Bizde ona göre mama ve yemek hazırlar ve günde dört öğün yemek veririz. Haftanın muayyen günlerinde Dr. Kemal Keskiner ve Dr. Muammer Akman yuvamıza gelerek bizden hiç bir karşılık beklemeden sizin fahrien çocuklarımızı muayene ederler. Verdikleri reçetelerin muhteviyatı da hayırsever lâboratuarlarımızın verdiği ilâçlarla karşılanır.»

Bundan sonra Cemil bey gelin size çocuklarımı göstereyim diyerek bakımevini gezdi.

İlk girdiğimiz odada bir yaşına henüz basmış yavrular vardı. Mavi entariler giydirilmiş olan bu küçükler biz odaya girer girmez Cemil beye baba diye seslenmeğe ve bulundukları yerin parmaklıklarına doğru emeklemeğe başladılar. Cemil bey mütebessim çehresiyle onlara yaklaştı ve şefkatli elleri birer birer okşadı ve bana dönerek:

— İşte benim manevi evlâtlarım, dedi.

Girdiğimiz diğer bir oda bir dershane hissini verecek şekilde düzenlenmiş, masalarda ikişer ikişer oturan çocuklar kürsü şeklinde biraz yüksekçe bir masada oturan ve lise mezunu bir bayan olan öğretmenlerinin okuduğu hikâyeyi dinliyorlardı. Öyle dalmışlardı ki, bizim içeriye girdiğimizi farketmediler bile. Onları dalmış oldukları bu tatlı âlemden ayırmamak için Cemil beyin omuzuna dokunarak dışarıya dâvet ettim. Ve rahatlarını bozmıyalım diyerek müsaade isteyip ayrıldım.

Hayatın ve içinde bulundukları aile düzensizliğinin acılarından bihaber olarak büyük bir neşe içinde günlerini geçiren bu yavrular yarın akılları ermeğe başlayınca hiç şüphesiz Telât ve Cemil babalarını minnetle anacak ve onlar gibi olmaya çalışacaklardır.

Tramvay yoluna doğru ilerlerken sol taraftaki kirli camlı kahvelere baktım, sigara dumanları arasında saçı sakalı karışmış bir esrarkeş zümresi ve bakımsız yavruların istikbaldeki hayalleri pineklirdu.

M. Y. T.

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
A Y D E D E
ye ilân veriniz çünkü:
A Y D E D E
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir.

AYDEDE

SIYASI HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	6 Lira
»	Memleket dışı	11 »
1 Senelik	Memleket içi	11 »
»	Memleket dışı	21 »

ACI DUYMAYAN KIZ

Amerikalı bir kız, hiç acı duymaması sebebile bilginlerin tetkik mevzuu olmaktadır.

Filvaki bu kız küçük yaşından beri acı dediğimiz şeyden habersizdir. Bir defa oynarken bacak kemiği kırılmıştı. Ailesi bunu kızın feryat ve şikâyetinden değil, yürüyememesinden anlamışlardır. Kızcağız gülüyordu.

Kendisini bayıltmadan ameliyat yapıldı. Hiç acı duymamıştı. Başka bir defa da elini kırdı; gene acısını hissetmedi.

Zaten acı duymadığı için çıplak ayak taşlar üzerinde koşuyor, yaraya, bereye ehemiyet vermiyordu.

Hatta kız, arasıra elini ateşe uzatıyor, yakıyor, annesi kızını ocak başından çekiyordu.

İşin fenalığı şu idi ki kendisi acı duymadığından başkalarının da duymadığını sanıyor, arkadaşlarını hayret muamelesile incitiyor, hepsini yanından kaçırıyordu.

Bununla beraber kız soukftan çabuk müteessir olmakta, hele soğuk su dökünmekten nefret etmektedir.

Tıb âlimleri henüz bir karara varamamışlardır.

BİR DARBEDE

Meşhur bir ressamı anarken hatip:

— O fırçasının bir darbesiyle gülen yüzü ağlatırdı.

Bir adam:

— O işi benim karımda bir darbede yapar

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Cemal Refik Delibaş
İdare yeri: Cağaloğlu Türbedar
Sokak No: 18 — İstanbul
Dizildiği ve basıldığı yer:
Dr. Nuri AKÇA Matbaası

KADIN ASKERLER DAHA MÜKEMMELDİR!.

İçimizde erkeklik gururu ile yaşayan milyonlarca insan vardır, dersek hâtâ etmiş olmayız. Kız doğan çocuklarını kuma gömen cehalet devri Araplarile hemen hemen aynı zihniyete sahip bulunan bu eşhas, general Ayzenhover'in aşağıdaki sözlerini duyunca acep ne diyeceklerdir? Bakınız, büyük asker ne diyor. «Son harpte kadınlar, ordu hizmetlerinde erkeklerden daha üstün olduklarını isbat etmişlerdir. Onların yaptıkları işler, çok daha itina ile yerine getirilmiş ve çok daha faydalı olmuştur.»

Kadın asker teşkilâtının kalkmasına muhalif olan eski baş komutanın bu sözleri, her şeyimiz olan bu kıymetli varlıklara, «eksik etek», «kaşık düşmanı» gibi ve hatta daha galiz isimler takan beyinsizlere bir tokat değil midir?

BÜYÜK KAZA

Her akşam mutad saate meyhanede buluşurlar, gamlarını defetmek için bir kaç kadeh parlatırlardı.

O akşam hepsi toplandığı halde (Y...) gelmemişti. Merak ettiler; dönüşte evine uğramağı kararlaştırırlarken sükûn etmez mi? Fakat, bilseniz ne halde? sağ kol bezle boyna asılmış olarak!

Bütün meyhane halkı etrafını almış, merakla soruyorlardı. (Y...), sanki hiç bir şey olmamış gibi anlatmağa başladı:

— Hafif bir kaza geçirdim, otuz metrelik bir seyyar merdivenden düştüm.

Her kes küçük dilini yutacak gibi şaşırmıştı. İçlerinden biri,

— Peki ama birader, dedi Nasıl oldu da ölmedin?..

Öteki rakısından bir yudum çekerek cevap verdi.

— Ben birinci basamaktan düştüm de...

TURSİL

Oksijenli sabun tozunu
ısrarla isteyiniz.

TURYAĞ MAMULÂTI

DOGUMDAN SONRA

Her devirde ve her yerde çocuk doğumu bir takım acaip, akıl ermez inançlara, âdetlere yol açar.

Mesela kesilen göbeğin Avrupada ehemmiyeti büyüktür. Bazı memleketler ahalisi bunu uğur getirsin diye sokak kapısının altına gömerlerdi. Çocuğun elbisesine dikildiği yahut toz halinde dövülerek sonra yine çocuğa içirildiği olurdu.

Almanyada âdet göbek kesildikten sonra çocuğun sırtına hafifce ve üç defa vurmak, sonra yavruyu bir masa altına koymaktı. O suretle çocuğa hayat zorluklarına dayanmak telkin edilmiş oluyordu.

İlk banyo yapılırken suya çocuk zengin olsun diye bir madeni para atılırdı. Kız çocukların dudaklarına kırmızı kalması için sikke sürülmesi de ihmal edilmezdi. Yanaklarına birer nohut tanesi bastırmakla çukur olacağı sanılırdı.

Eski çağlarda çocukların boyunlarına dişleri sağlam çıkması ümidiyle kurt ve at dişi takarlardı.

Orta çağda altınla kaplanmış yılan yahut köpekbalığı dişi kullanılmağa başlandı.

Çocuk boynuna mercan dizisi takmak 18 inci asırda teamül halindeydi.

YANLIŞ BİNDİK!.

Bay (S...)in dalgınlıkta eşi menendi yoktu; neler yapmaz ki!.

Geçenlerde on yıldır görmediği mektep arkadaşı bay (G...) ye rastlamış ve evine yemeğe dâvet etmişti.

Eminönünden Maçka tramvayına binmişlerdi. Bay (S...) biletçiye iki bilet kestirdi ve dereden tepeden anlatmağa başladı. Tramvay Şişhane yokuşunu tırmanırken yanına gelen üniformalı bir adama biletleri uzatınca karşısındaki aksi bir suratla

— Ben tramvay kontrolörü değilim, dedi Denizyollarında kaptanım.

Bunu duyar (S...) telaşla,

— Gördün mü birader! dedi. Yanlışlıkla Ada vapuruna binmişiz!.

Lüferin başına gelenler

Çaycı münteza efendi, bütün yurttaşları gibi, bir az atıcıdır. Ne suretle olursa olsun mübalâğa fırsatını kaçırmaz. Hele, imam Ataullah efendi ile karşılaştığı zaman camların beylik olup olmadığına aldırış etmeden ihtiyar din adamını çileden çıkarır.

Ramazandan evvel bir gün, Ataullah efendi ikindi namazını müteakip münteza efendinin dükkânına gelmiştir. Çaycı açık yüzle ocak başında oturuyordu. Ataullah efendi merakla sordu:

— Hayrola münteza efendi, bir kederin mi var?

— Beli, kederim vardı!..

— Ne oldu söylesene!..

— Ah! benim derdlerimi deşme!.. Bundan iki ay kadar evveldi: Yenikapıdan bir kayığa binmiş, balık avlamağa çıkmıştım. Oltamı atar atmaz koca bir lüfer çıkmaz mı? Altın yüzlü, şirin yüzlü bir lüfer!.. Bu hayvancığa karşı yüreğimde bir sıcaklık duydum, ağzından nazikçe iğneyi çıkardım ve doğru eve götürdüm. Bu hayvancık evdekilerin de pek hoşuna gitti. Kuzu kimi sütle beslemeğe başladık. Efendime söyleyeyim, lüfer büyüdükçe büyüdü, sığır kadar oldu. Geçen pazar günü, peşime taktım gezmeğe çıkardım. Vapura bindirip, şöyle Modaya kadar gidelim derken, ayağı kayıpta denize düşmez mi?

İmam Ataullah efendinin cinler başına çıkmak üzere idi. Çaycıyı iyice bozum etmek için sordu:

— Suya düşer düşmez kaçtı mı?

Çaycı başını salladı:

— Yok! dedi. Lüferim denize düşür düşmez boğuldu!..

BAŞKALARINA BENZEMEZMİŞ!.

Bay (B...) İstanbulun sebzesini, sütünü, yoğurdunu sağlayan çiftilerden biridir.

Geçenlerde adama ihtiyacı olmuştu. Köy muhtarının tavsiyesile bir delikanlı geldi; iş şartlarından, paradan konuştular.

Bir aralık delikanlı,

— Bayım, dedi, ben başkaları gibi çabucacık yorulan bir insan değilim!.

Bay (B...) ertesi gün işe başlayan adamı sekizinci kere uyandırdıktan sonra,

— Hani sen başkaları gibi yorulmazdın!., dedi.

Beriki ağzını bir karış açıp esnedikten ve bütün adalelerini koparacak gibi gerindikten sonra,

— Ben de başkaları gibi yorulmamak için uyuyorum ya! diye cevap verdi.

NE İLE MEŞGULMUŞ!.

Bepside kalantor fabrikatördü; camların altına uzanmışlar piyasadan para darbından ve bir süri meseleden konuşuyorlardı.

Söz bir aralık fabrikalarda imalât esnasında itinaya dayandı. Beri konuşan oldu, gerisi söylesen bulundu. Bir çok sabit hâtıralardan bahsedildi. O ana kadar susup oturan bay (M...).

— Baylar, dedi, benim işlerime yüzde yüz itinadır vardır. Mal imal ederken bir gram dahi ihmal etmediklerine kalıbımı basarım.

Bütün fabrikatörler hayret yüzüne bakarken içlerinden biri.

— Bayım ne ile meşgulsünüz? diye sordu.

(M...) istifini bozmadan,

— Müshil gazozu imal ediyorum!., diye cevap verdi;

HANIMELİ

Türkiyenin en güzel kadın gazetesidir, her kadının mutlaka her zaman alması şarttır.

Jean Marais ile birlikte film çevirmekte olan yeni Fransız yıldızı Claude Farrel sevgilisile ağız ağıza

İSTAKOZ ÖLDÜRÜR MÜ?

Atın ölümü arpadan olsun! diye bir lâf vardır. Bu satırları okuyacak bâzı zevk ehilleri, herhalde kendileri için ideal ölümü burada bulmuş olacaklardır. Nasıl olmasın ki, iyş-u-nüş a can atan, hayatta kafa çekmekten başka hiç bir gayesi olmayan biri, patlayıncaya kadar şarap çekip te, dünyada her nefis taamın karşısında fenalıklar geçiren bir iskemperver, gıcır gıcır etli ıstakozdan tıka basa yeyip, öbür dünyayı boylarsa saadet içinde irtihali daribeka eylemiş sayılmaz mı? Zevk ehilleri için elbette öyle!.

Maamafih, bütün bu söylediklerimiz birer fantazi olmayıp hakikat olması her an mümkün olan birer vâkadır. Fransada vukua gelen bir hâdise bunu bütün çıplaklığile meydana vurmuş; bakın nasıl!

Lyon şehrinde Pordon isimli adam günün birinde ölüvermiş. Hastalığı, mastalığı olmayan bu bagcının ani ölümü komşuları şüpheye düşürmüş; karısiyle yıllardanberi süre gelen geçimsizliğini ileri sürerek savcılığa ihbarda bulunmuşlar. Ölü morga kaldırılmış yapılan otopside midesinde bilmem ne kadar arsenik meydana çıkarılmış.

Iş bu şekli alınca kadın mahkemeye sevkedilmiş, ve bütün şahitler aleyhinde olduğundan, müebbet hapse mahkûm edilmiş.

Fakat, kadının avukatı yaman bir adammış; müekkilinin dâvayı kaybederek hapse girmesi onu yıldırmamış. Fransanın tanınmış kimyagerlerinden doktor Pötigi'ye baş vurmuş. Bu arada şunu da söyliyelim ki, kadının aleyhinde şehadet eden bütün komşular, karı ile koca arasındaki bütün geçimsizlikleri adamın aşırı derecede alkolikliğine atfediyorlarmış. Bir bağ sahibi olan bü zatı şerifi her gün sabahtan akşama kadar altı litre Bojole şarabı içermiş.

Doktor Pötigi lâboratuvarına kapanmış ve bir takım tahlillere girişmiş; sonunda şu neticeye varmış ki, Bojole şarabının litresinde 2 ilâ 6 miligram arasında arsenik vardır.

Avukat bu raporu alır almaz, kararın tashihi için yeni bir dâva açmış. Mahkemeye bilirkişi olarak çağırılan Fransanın en büyük zeki mütehassıslarından profesör Kon Arne doktor Pötigi'nin sözlerini teyid etmiş ve: «Sode bojole şarabında değil, demiş, başka maddelerde de zehir mevcuttur. Meselâ, istiridyede kiloda 50 miligram, istakozda ise kiloda 130 miligram arsenik vardır.»

Bu vaziyet karşısında mahkemenin ne karar vereceği merakla bekleniyormuş.

SÜRATLİ — YAVAŞ

Hastanede her tarafı sarılmış bir hastaya ziyaretcilerden meraklı bir adam sordu:

— Otomobilde oldu değil mi? Suratli gittiğinizden.

— Hayır... Yayan gidiyordum... Çok yavaş yürümemden oldu!

BÖBREKLERİNE DOKUNUYORMUŞ

Semtin sayılı serserilerindendi. O güne kadar bir baltaya sap olamamış; hiç bir işte dikiş tutturamamıştı. Asma altında büyük bir bakkaliye mağazası olan bay (T...) orada eline beş on kuruş sıkıştırırdı.

Geçenlerde bay (T...- kahvenin çardağı altında otururken bizim serseri sökün etti, ve yerden temennalarla adamcağızın karşısına geçti. Bay (T...),

— Şöyle otur! dedikten sonra sigara uzattı.

Beriki «bıraktım!» diyince odam hayretler içinde kaldı. Bu hâli gören serseri durumu açıklamak için,

— Efendim, dedi. Böbreklerime dokunuyorda ondan bıraktım.

Bay (T...) büsbütün hayret etti.

— Birader! dedi. Sigaranın boğaza, göğse dokunduğunu bilirim ama, böbreklere tesir ettiğini hiç duymamıştım.

Beriki gayetle tabii bir tavurla cevap verdi:

— Efendim, eğile kalka izmarit toplamaa dokunuyor.

GENE HOŞ...

— Kahvede karşılaştılar. (D...) arkadaşı (R...)nin omuzuna vurarak,

— Aman birader! dedi. Dün gece o kadar güzel bir rüya gördüm ki, hâlâ keyifliyim...

— Hayırdır inşallah! neymiş bakalım?...

— Kaynanam kayseriye gitmiş!.

— Peki ama birader, sen bekârsın!.

— Öyle ama birader, olmayan kaynanamın gidişi bile pek hoş!.

T. C.

ZİRAAT BANKASI

1949 ikramiye tutarını

300.000 liraya

yükseltmiştir.

4 Çekilişin her birinde

25.000

10.000.

5.000, liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira arasında 498 muhtelif ikramiye vardır. Şansınız yardım ederse istediğiniz yerde, istediğiniz EVİ, ARSAYI, TARLAYI, EŞYAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER:

28 Şubat - 30 Mayıs

31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için keşide yapılacak ayın üçüne kadar vadesiz tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir kur'a numarası alırlar.

T. GARANTİ BANKASI'nın

1949 İkramiye keşidelerine iştirâk ediniz.

12 ayda 12 çekiliş

Senede:

1465	Adet para ikramiyesi.
3000	
1500	
1000	Liralık büyük ikramiyeler.
200,000	Liralık GARANTİ APARTIMANININ 2 dairesi
2	Kıymetli Arsa (İstanbul ve İzmir'de)
2	Lüks otomobil.
396	adet ÇOCUK DOĞUM GÜNÜ Hediyeleri.

100 Liralık bir hesapla bütün çekilişlere ve 25 lira ile 1-13 Yaş arası çocuk hesapları keşidesine girersiniz. Her 100 Lira için ayrı bir kur'a numarası verilir. Hesapların keşide gününe kadar düşürülmemesi şarttır.

Okul tasarruflariyle diğer para biriktiren müesseseler mevduatına en müsait faiz verilir ve bütün ikramiyelere iştirâk ettirilir.

Tafsilât gişelerimizde...

GÖBEK BABINDA!..

Göbek, manzara bakımından pek mânâsız, hattâ sakil bir şey olmakla beraber, hayatımızda bir hayli tesiri olan bir nesnedir.

Dünyaya adım atar atmaz yaşayıp yaşamamamız, onun kesilip kesilmemesine bağlıdır.

En büyük yorgunluklarımızın giderilmesinde, vücudümüzün zevklerin en incesini, en olgununu duyması da tek âmil hamamlarımızın göbek taşlarıdır.

Ağızlarının tadını her milletten daha fazla bilen dedelerimiz, türk mutbağının en nefis yemeklerinden birine kadın budu, en şahane tatlısına da kadın göbeği adını vermemişler midir?

Düğünlerimizde, derneklerimizde bizi çileden çıkaran, oturduğunuz yerde hop hop hop latan, hattâ bâzılarımızı ortaya fırlatıp fıkır fıkır oynatan musiki parçaları göbek havaları değil midir?

Göbek, biraz da bâkimiyetin, kudretin, kuvvetin timsalidir. Gelmiş geçmiş kaç devletlûnun şişman karınlı fotoğrafları, karikatürleri hâlâ gözlerimizin önündedir.

Şimdi, öğrendiğimize göre, erkek ve kadın göbekleri arasında mühim fark yarmış Bayan göbekleri, ağız, burun kulak gibi tabii bir uzuv telâkki ediliyor, erkeklerinkine gelince iğren ve hatta müstehcen addediliyormuş.

İngilterede Hal şehri belediyesi olduğu bir kararla, erkeklerin göbeklerini örtmeğe mayolarla denize girmelerini menetmiş.

Buna ister kadınların mazhariyeti, ister faikiyeti diyiniz; ne olursa olsun kabak yine erkekerin başına patladı.

BİR ORDUYA KUMANDA EDECEĞİM

Mareşal Mantgomery, ba- bası protestan rahibi olma- sına ragmen en küçük yaş- larında bile askerliğe merak- idi, İkide bir:

— Ben bir orduya kumanda edeceğim! Der ve emirler ver- megi severdi.

Mareşal'ın ailesi aslen Fran- sızdır. Bir cirit oyununda [illegible] Henri'yi öldüren Gabriel Mont- gomery ki o suçtan dola- kafası kılıçla uçurularak idam edilmişti — aynı ailedendir.

Winston Churchill, mare- şal hakkında şöyle demiştir:

«— Maglubiyette yenilme- hücumuna dayanılmaz, zafer- de ise tahammül edilmez!»

BU BEYAZDI!.

Bakırköye yeni getirmişler- di. Akıllı uslu oturuyor, sor- lanlara doğru cevap veriyor- du. Yalnız, bir tek derdi var- dı: kendisinin bir at yuttuğu- na kanidi.

Hastahane operatörlerinden Bay (E...) adamın haline acı- dı ve bu fikri sabitten kur- tarmak için bir çare düşündü. Hastaya:

— Böyle bir hâdise olabi- lir, dedi. Size ameliyat yapa- yım, midenizden atı çıkara- yım.

Hasta sevine sevine ameli- yat masasına yattı, klor- formla bayılttılar.

Operatör derhal emretti, hademeler bostan dolabı çeviren yağız bir atı çeke çe- ke ameliyathaneye soktular.

Hasta gözlerini açınca Bay (E...) ellerini uğuşturarak:

— Bakın, dedi, kurtuldu- nuz! Midenizdeki atı çıkar- dım.

Hasta yan gözle koca at- bakt, sonra başını sallıyarak:

— Yok, doktor! dedi, Be- nim yuttuğum beyazdı!